

Vlaams
Parlement

vergadering **C85**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en
Inburgering

van 21 januari 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over maatregelen tegen homofobie geweld – 790 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Celia Groothedde aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de onder-rapportering van discriminatie en haat op basis van seksuele geaardheid – 823 (2019-2020)	4
VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de samenwerking tussen het op te richten Vlaamse gelijkheidscentrum en Unia – 817 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Celia Groothedde aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de representatie en beheersstructuren na de uitstap van de Vlaamse Regering uit Unia – 981 (2019-2020)	15
VRAAG OM UITLEG van Celia Groothedde aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over hatespeech in sociale media, in het bijzonder tegenover vrouwen en vrouwen van kleur – 824 (2019-2020)	24
VRAAG OM UITLEG van Celia Groothedde aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het beleids-ondersteunend wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot gelijke kansen – 826 (2019-2020)	27
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Bart Somers, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de grondrechten van personen met een handicap – 919 (2019-2020)	31
VRAAG OM UITLEG van Annabel Tavernier aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het verplichte inburgeringstraject voor nieuwkomers in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest – 852 (2019-2020)	34
VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de meetbare impact van initiatieven voor integratie en inburgering – 927 (2019-2020)	38

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de organisatie van de Gemeente-Stadsmonitor
– 882 (2019-2020)

42

**VRAAG OM UITLEG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over maatregelen tegen homofob geweld
– 790 (2019-2020)**

**VRAAG OM UITLEG van Celia Groothedde aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de onder-reportering van discriminatie en haat op basis van seksuele geaardheid
– 823 (2019-2020)**

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Zaterdag 4 januari 2020 heeft zich op de Kouter in Gent een vrij grote groep van vijfhonderd mensen verzameld. Ze wilden een duidelijk statement maken tegen homofob geweld, nadat twee jonge holebi's het weekend daarvoor in elkaar werden geslagen aan het Sint-Baafsplein. Men wilde een duidelijk statement maken en zeggen dat dit niet meer kon. De politie is op dit moment nog bezig met het onderzoek. Uit de verklaringen van de slachtoffers kunnen we toch duidelijk afleiden dat er wel degelijk sprake is van homofobie en homofob geweld.

Helaas is dit, collega's, geen alleenstaand feit. We kennen de cijfers over fysieke agressie die Unia registreerde bij 17 gevallen in 2018. Ook scheldpartijen en dreigende taal werden geregistreerd. In 2017 waren er 26 meldingen, in 2018 al 42, maar we moeten ons hier ook de vraag durven te stellen of iedereen er wel mee naar buiten komt. Wat blijft er allemaal onder de radar? Want als er één woord is dat toch doorheen heel dit verhaal gaat, dan is het angst of schrik. Dat homofob geweld heeft voor die mensen zelfs tot gevolg dat ze zich niet niet gaan vertonen in het openbaar; ze blijven liever thuis, sluiten zich op. Ik heb in mijn vraagstelling aan u ook enkele quotes opgenomen van holebi's. Ik zal ze niet allemaal meer brengen, maar er blijkt toch altijd opnieuw een overheersend gevoel van totale onmacht te zijn, machteloosheid in heel die situatie. 'Wat kunnen wij daartegen doen?' Je ziet dat die mensen voortdurend op zoek zijn naar de drukste weg naar huis, waar ze het meest zichtbaar zijn. Dat zijn toch fenomenen die we, beste collega's, niet kunnen tolereren. We kunnen niet tolereren dat mensen op die manier door het leven moeten stappen.

Minister, voor uw politieke familie en de mijne zijn gelijkheid en individuele vrijheden op het vlak van gender en seksuele geaardheid 'non-negotiable', niet onhandelbaar, in geen enkele omstandigheid. Mensen moeten in het openbaar zichzelf kunnen zijn, ongeacht hun seksuele geaardheid.

Minister, ik heb uw beleidsnota over uw bevoegdheid Gelijke Kansen 2019-2024 gelezen en u stelt daarin het volgende: "Vlaanderen is zo divers als het aantal burgers dat onze regio telt. Mensen worden niet alleen bepaald door hun herkomst, ze dragen een gender, een seksuele identiteit, mogelijk een handicap, leeftijd, sociaal kapitaal, enzovoort. Identiteiten vormen zich rondom een samenspel van deze vele kenmerken, perspectieven en een continue stroom aan ervaringen. Het is het geheel dat ieder van ons uniek maakt."

U stelt verder ook dat u uitdrukkelijk de ambitie hebt om het maatschappelijk weefsel in Vlaanderen, als dat op dat vlak ontstoken is, te willen genezen, dat u daar actie tegen wilt ondernemen. Zo heb ik het in uw programma gelezen. U hebt de ambitie, zegt u, om te werken aan oplossingen.

Minister, ik heb ter zake twee vragen.

Welke maatregelen en oplossingen denkt u te kunnen nemen tegen dat homofob geweld? De handhaving zit op federaal niveau, maar als het over preventie en sensibilisering gaat, dan komen we bij uw bevoegdheden terecht. Wat denkt u te kunnen doen?

Hoe steunt u de lokale overheden in hun strijd tegen homofob geweld?

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, ik zal niet herhalen wat mijn collega al heeft gezegd, maar ik zal focussen op een aantal elementen die nog niet zijn vermeld. In het jaarverslag van Unia staat inderdaad dat het aantal meldingen van geweld vanwege de seksuele geaardheid relatief stabiel blijft op 5 procent van de meldingen, maar er wordt ook aangegeven dat onderrapportage schering en inslag is. Daar zit dus een probleem.

Hoe wilt u voor een kader zorgen waarin personen uit de lgbti+-gemeenschap (lesbian, gay, bisexual, transgender, intersex) zich veilig genoeg voelen om meldingen te maken van haatmisdrijven en discriminaties waarvan zij het slachtoffer zijn?

Welke initiatieven neemt u in het algemeen? De meldingen zijn immers één zaak, maar in eerste instantie moeten we ervoor zorgen dat er geen discriminatie is tegenover mensen uit de lgbti+-gemeenschap en dat er voor hen dus geen redenen zijn om zich onveilig te voelen. Op welke manier bent u zinnens om hiervoor met het middenveld samen te werken?

Mijn collega had het over de angst om naar buiten te komen. Dat gaat er ook over dat mensen angst hebben om zich te tonen zoals ze zijn. Wat dat betreft is de brug heel snel gemaakt naar mensen met een ander gender of een andere geaardheid, maar bijvoorbeeld ook met vrouwen die te maken hebben met intimidatie of met agressie op straat of met mensen die te maken hebben met racisme. Mensen gaan zichzelf niet kenbaar maken, vrouwen gaan zich op een andere manier kleden of koppels gaan niet hand in hand lopen, omdat dit agressie zou opwekken.

Een tweede punt dat ik wil maken is dat we het als maatschappij mensen soms niet gemakkelijk maken. Het gaat er niet alleen om dat mensen in mekaar worden geslagen. Daarvoor is de drempel om aangifte te doen wellicht wat lager, omdat het over enorm zware feiten gaat. Maar als het gaat om dagelijkse problemen, zoals nageroepen worden of kleine - kleine is misschien niet het juiste woord - of heel onaangename verbale agressie, dan leggen we het probleem veeleer bij het slachtoffer, omdat het slachtoffer wordt opgezadeld met het tijdverlies en de last om naar de politie te stappen. Dat leidt ertoe dat men dat op den duur niet meer doet.

Kortom, hoe zult u de drempel naar Unia of een andere gelijkheidsorganisatie verlagen. Hoe werkt u daarvoor samen met het middenveld en op welke manier hoopt u voor meer veiligheid te kunnen zorgen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van Miert en Mevrouw Groothedde, ik dank u voor uw vragen en sluit mij aan bij de verontwaardiging die uit uw betoog blijkt en bij de analyse en bezorgdheid dat we een aantal grondrechten hebben waarover niet onderhandeld kan worden. Die zijn voor ons fundamenteel en we wensen daar niet op toe te geven. Een van die grondrechten is dat mensen recht hebben op hun seksuele geaardheid. Ze moeten die mogen beleven en zouden om die reden geen

agressie moeten ervaren. We leven in een rechtsstaat. Geweld is voor mij onaanvaardbaar, wat ook de onderliggende reden daarvoor moge zijn. Ook aanzetten tot gebruik van geweld, om deze of om eender welke reden, is onaanvaardbaar. We hebben in ons strafrecht een duidelijk signaal ingeschreven: homofobie is een strafverzwarende omstandigheid bij gewelddelicten. Dat is maar goed ook.

Een tweede vaststelling die ik doe is dat we in onze samenleving nog altijd een probleem hebben met homofobie en holebifobie: 31 procent van de Vlamingen ervaart twee mannen die kussen in het openbaar als aanstootgevend en 49 procent van de Belgen vindt homoseks onnatuurlijk. Dat blijkt uit de diversiteitsbarometer onderwijs van 2018. Dergelijke cijfers zijn wel confronterend.

De derde beschouwing is een positieve beschouwing. Gelukkig leven wij in Vlaanderen en in ons land, ondanks de moeilijkheden, met een zeer groot draagvlak voor de seksuele diversiteit in de samenleving. Ons land is in haar wetgeving daarin wereldwijd toonaangevend. De meeste Vlamingen zijn van mening dat iedereen de vrijheid moet krijgen om zijn of haar seksuele geaardheid te kunnen beleven. In tegenstelling tot vele andere landen bestaat er een grote tolerantie ten aanzien van de lgbti+-gemeenschap. Ook uit de vele reacties op het incident in Gent, onder andere op de Kouter maar ook op vele andere plaatsen, voel je dat er toch een grote maatschappelijke betrokkenheid is. Er is verontwaardiging, wanneer er incidenten zijn, en er bestaat een engagement voor die vrijheid van iedereen om zijn seksuele geaardheid te kunnen beleven zoals hij wil.

Als minister ga ik de volgende weken en maanden ook contact opnemen met de lokale besturen, omdat ik denk dat zij de eerste partner zijn om op het terrein een verschil te maken, mijnheer Van Miert. We kunnen dat proberen te bestrijden vanuit de Wetstraat – we moeten dat ook doen –, maar het verschil wordt natuurlijk gemaakt in onze steden en dorpen, waarbij we door middel van een goed uitgebouwd lokaal beleid dat heel de veiligheidsketen in acht neemt, kunnen werken aan een cultuuromslag – dat is natuurlijk het belangrijkste –, maar ook aan het effectief sanctioneren van al diegenen die de wetgeving ter zake met de voeten treden en de menselijke waardigheid aantasten.

Laat mij eerst nog iets zeggen over het cijfermateriaal. Ik ben het volkomen eens met wie zich afvraagt wat nu de evolutie is, want we worden hier geconfronteerd met een groot 'dark number', zoals men dat in de criminologie noemt, een groot aantal feiten die waarschijnlijk niet aangegeven worden. Dan is de vraag naar de evolutie van de cijfers natuurlijk moeilijk in te schatten. Wij gaan daar de komende maanden ook nog verder wetenschappelijk onderzoek naar laten doen – gelukkig gebeurt dat ook regelmatig – om die evolutie scherper en duidelijker in beeld te brengen.

Wat kan het beleid nu doen? Het beleid heeft natuurlijk eerst en vooral een rol in het onderwijs, waarbij men een school als een veilige omgeving ervaart, waarbij het onderwijzend personeel een aanspreekpunt kan zijn voor jongeren die geconfronteerd worden met homofobie, waarbij diversiteit in het educatief materiaal – en ik spreek hier over seksuele diversiteit – aanwezig is. Ik denk dat daar een heel belangrijke hefboom zit om die cultuuromslag mogelijk te maken. Jongeren die slachtoffer zijn van wat u kleine pesterijen noemt – ik denk dat pesterijen nooit klein zijn, maar ik begrijp wat u bedoelt, mevrouw –, jongeren die steeds weerkerend gepest of vernederd worden, gediscrimineerd worden, in de hoek gezet worden of een schaamtegevoel aangepraat worden, moeten daarover in een veilige omgeving met leerkrachten en dergelijke van gedachten kunnen wisselen en moeten ondersteund worden. *(Opmerkingen van Celia Groothedde)*

Ik denk dat er ook een rol is voor de media, en binnen Gelijke Kansen wil ik inzetten op zichtbaarheid, empowerment en ondersteuning, onder meer door de financiering

van het middenveld. U weet dat ik daarop niet bespaard heb, wat een heel bewuste keuze was. Er was afgesproken om een generieke besparing van 6 procent te doen, maar wij hebben via herschikkingen geprobeerd het lgbti+-middenveld buiten beschouwing te laten. Zij zijn belangenbehartiger en woordvoerder, zij kunnen lobbyen, zij zijn voor mij een belangrijke partner. Ik denk dat we voort moeten werken aan platformen zoals www.schooluitdekast.be, waarbij er educatief materiaal aangereikt wordt aan scholen en aan leerkrachten die in hun loopbaan ongetwijfeld heel regelmatig met deze problematiek in contact komen. Ik denk dat er ook een rol bestaat voor de overheid om het bredere publiek te sensibiliseren en te informeren.

Belangrijk is ook dat wij aan het interfederaal actieplan tegen homo- en transfobie, waarvan de ambtelijke voorbereiding nu gestart is, actief gaan deelnemen. Gelijke Kansen gaat daarin voor Vlaanderen coördineren.

De lokale overheden worden op verschillende manieren ondersteund. Eerst en vooral is er de digitale nieuwsbrief lokaal gelijkemansbeleid, die sinds januari 2019 bestaat en door mijn voorganger opgestart werd. Daarmee wordt een derde van de Vlaamse steden en gemeenten bereikt. Dat aantal groeit nog steeds gestaag.

Er werd ook een lerend netwerk opgestart voor lokale gelijkemansambtenaren van centrumsteden gezien de specifieke grootstedelijke context. De eerstvolgende bijeenkomst, begin februari, gaat specifiek over het kruispunt seksuele identiteit en etniciteit.

Ten slotte is er ook nog de ondersteuning van de regionale regenbooghuizen. Die hebben als opdracht de lokale besturen te inspireren en te ondersteunen in een lokaal regenboogbeleid.

Ik denk dat we vooral mensen moeten aanmoedigen dat, wanneer ze geconfronteerd worden met homofobie, niet als slachtoffer maar als toeschouwer, ze dat niet blauwblauw te laten maar de nodige stappen zetten, aangifte doen en interveniëren. Slachtoffers moeten we een context aanreiken waarin ze ondersteund worden, wanneer ze een klacht indienen. Ook daar kunnen lokale praktijken het verschil maken. Ik kan uit eigen ervaring spreken: in mijn stad hebben we op een zeker moment beslist dat, wanneer iemand het slachtoffer was van homofobie of van seksuele intimidatie – nog iets breder dus –, de politie dan bij de mensen thuis kwam om daar de klacht aan huis op te nemen. In die specifieke, soms ook wel confronterende context, kan dat een keuze zijn die men lokaal maakt: het politiekorps zo organiseren dat mensen met zulke klachten niet meer naar het commissariaat moeten komen, maar bij hen thuis, in hun veilige omgeving, hun verhaal kunnen doen, net vanwege de grote emotionele impact die dat kan hebben.

We moeten sensibiliseren, ook naar de potentiële daders toe. Ik spreek over de 'potentiële daders'. Sensibiliseren, duidelijk maken, ook aan jonge mensen, wat de impact kan zijn wanneer men zich bezondigt aan homofob gedrag en mensen daarmee vernedert en in de hoek dringt, welke grote schade dat psychologisch maar ook maatschappelijk kan veroorzaken. Ik denk dat we daar ook bondgenoten moeten zoeken in de samenleving. Het uitwerken van een lokale aanpak ondersteunen, die daadwerkelijk het verschil kan maken, is belangrijk.

Ik denk niet dat er wonderoplossingen zijn. Ik denk dat de overheid het probleem niet alleen kan oplossen. Ik denk dat de samenleving daarvoor moet rechtstaan en met heel duidelijke taal moet stellen dat ze dit niet aanvaardt, omdat dit over een van de kernwaarden in onze Westerse samenleving gaat, namelijk de vrijheid, de vrijheid van elk individu om zichzelf te kunnen zijn in zijn seksuele geaardheid, in zijn seksuele identiteit. Volgens mij is dat de juiste aanpak. Daarvoor willen we de volgende maanden extra bouwstenen aanbrengen door wetenschappelijk nog beter te ondersteunen, door lokale besturen verder te versterken, hun beleid dat ze lokaal kunnen voeren mee te onderbouwen en door er tegelijkertijd ook voor te

zorgen dat we in het onderwijs aanmoedigen dat er maatregelen genomen worden en dat we vanuit Gelijke Kansen verder inzetten op het empoweren van het middenveld.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Ik onthoud vooral de lokale initiatieven en het idee om de politie bij dergelijke feiten daarmee te laten omgaan in de gemoedelijkheid van de huiskamer, in plaats van een steriel verhoorkantoor. Dat zijn allemaal goede ideeën.

Minister, ik blijf een beetje op mijn honger zitten. Bij mij gaat het vooral over die stap naar geweld. U haalt cijfers en percentages aan van het aantal Vlamingen dat het moeilijk heeft om dat te accepteren, zich niet goed voelt in die omgeving. Maar er is nog altijd een groot verschil – en ik heb dat ook al eens aangehaald bij de uiteenzetting van Unia – tussen Jan met de pet, die wat moeilijk op zijn stoel zit te schuiven, en iemand die effectief de straat op gaat en twee mannen of twee vrouwen die hand in hand lopen, daadwerkelijk op het gezicht gaat slaan. Daar zit een grote stap tussen. Het kan zijn dat je daar innerlijk niet mee in het reine komt. Het kan dan aan je opvoeding liggen, vooral aan je godsdienstige opvoeding dan, dat je daar een probleem mee hebt. Maar de stap naar dat geweld is nog iets helemaal anders.

Zoals collega Groothedde zegt, zijn er meerdere vormen van pesten. Naroeven enzovoort is natuurlijk ook niet goed te keuren, maar dat is nog altijd geen geweld. We moeten de dingen bij hun naam noemen. En heel vaak, om niet te zeggen altijd, kunnen we de mensen die van naroeven en nafluiten overgaan tot het effectief gebruik van fysiek geweld wél in een bepaalde doelgroep situeren. Zij krijgen van thuis uit niet de nodige ondersteuning. Er wordt hen niet gezegd dat ze niet goed bezig zijn.

Minister, het is goed dat we dit preventief aanpakken en dat we sensibiliseren, maar dat volstaat niet. Het gaat over de klappen die worden uitgedeeld. Vooral daaromtrent moeten we een signaal geven, als beleidsmakers, als politici en ook als lokale besturen. We moeten, vooral aan die doelgroep, duidelijk maken dat dit niet kan in Vlaanderen anno 2020. Wat is uw reactie daarop?

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Een van de interessante dingen aan deze commissie is dat we inderdaad altijd een debat voeren.

Minister, ik wilde in eerste instantie graag reageren op wat u hebt gezegd, maar ik zal toch ook even inhaken op wat de collega zegt. Een punt dat ik sowieso wilde aanhalen in tweede instantie, is transfobie. U hebt het zijdelings aangehaald. Wegstoppen wie je bent, wanneer je trans bent, dat is echt moeilijk. Als je je op het scala van gender en identiteit ergens op een plek bevindt die niet helemaal vastomlijnd is, dan wordt het moeilijk.

Ik pik in op wat u en de collega zeggen. Ik vind dat u gelijk hebt, minister, dat omstaanders inderdaad een rol te spelen hebben. Maar dat het niet van de overheid zal afhangen, daarmee ben ik het dan weer niet helemaal eens.

Ik geloof echter wel, in tegenstelling tot de collega, dat er geen groot verschil is tussen het zogezegd heel kleine – ik had 'klein' gezegd, maar had beter 'dag-dagelijks' gebruikt, omdat het zo vaak gebeurt – en het heel grote. Er is wél een glijdende schaal. Elke instantie waarbij we iemand 'janet' of 'verwijfd' noemen is een vorm van micro-agressie, en dat zit op dezelfde schaal als geweld. Wat dat betreft, is er helemaal geen groot onderscheid. Iemand op zijn gezicht slaan kan

evenveel pijn doen als iemand in zijn eigen identiteit heel erg beledigen. Dat is ook geweld, maar dan in een andere vorm: roepen, fluiten, schelden of denigrerende opmerkingen in ons eigen taalgebruik. Wat dat betreft, geloof ik wél in sensibiliseren.

U hebt het over klachten aan huis. Dat is een interessant punt, maar dat neemt nog altijd heel erg veel tijd in beslag. Zouden we niet eerder kunnen denken aan het bestaande meldpunt van Unia? Zouden we dat niet bekender en laagdrempeliger kunnen maken, om aan mensen aan te geven dat ze er op die manier met twee klikken kunnen doorgaan en veel sneller aangifte kunnen doen? Politie aan huis is fijn, maar dat kun je niet gebruiken voor het geweld van elke dag. Je kunt echter wel een onlinedossier opbouwen.

Wat de lokale besturen betreft, lijkt het mij super als dat gebeurt. Een van de problemen daarmee is dat er een 'als' moet staan. Wij kunnen dit niet opleggen. Op de plekken waar het heel erg nodig is, zijn de noden misschien zo hoog dat men er niet aan toekomt in een lokaal bestuur: ofwel is het lokaal bestuur te klein om dit op zich te nemen en heeft het de middelen niet, ofwel ziet men het niet als prioriteit. Ik zou u dus heel sterk willen aanmoedigen om de willekeur tegen te gaan en daarop een antwoord te bieden, want dat heb ik in het algemeen nog niet gehoord van deze Vlaamse Regering. Elke keer wanneer we dingen naar het lokale niveau brengen, waar we zaken inderdaad veel makkelijker kunnen aanpakken en veel korter op de bal kunnen spelen, zorgen we er ook voor dat er geen overzicht meer is, dat er geen duidelijkheid meer is, dat we niet om de verantwoording kunnen vragen die we van de Vlaamse Regering eigenlijk zouden mogen verwachten.

Ten slotte ben ik het niet helemaal met u eens. Als overheid hebben we wel degelijk een grote rol te spelen. We zitten hier als verkozenen, we horen de samenleving te inspireren, en dus moeten we de grondrechten ook echt garanderen. Wat dat betreft blijf ik op een andere manier op mijn honger zitten. Het is mooi om waarden te onderschrijven, maar wij moeten ze wel waarmaken.

De voorzitter: Wenst er iemand aan te sluiten bij deze vragen? Voor de goede orde geef ik nog eens mee dat u voor de replieken, zowel van de vraagstellers als van de parlementsleden die bijkomende vragen stellen, twee minuten krijgt. Ik heb hier een stopwatch liggen en zal die regel rigoureuus toepassen. Dat heet dan 'streng, maar rechtvaardig'.

De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Voorzitter, ik dank u.

Mijnheer Van Miert, ik ben het in grote lijnen met u eens, ware het niet dat ook u zeer voorzichtig te werk gaat in uw poging om man en paard te noemen. Het gaat hier over geweld en agressie. Ik ben het eens met mevrouw Groothedde dat het niet alleen om geweld gaat, maar ook om verbale agressie, uitschelden. Dat komt dan vooral van onze allochtone medemens en dan vooral van onze islamitische allochtone medemens. De vele ervaringen van homoseksuelen die ik ken, maar die ook af en toe in de media verschijnen, tonen dat aan. Ik wil Ayaan Hirsi Ali, die een vriendin van mij is – en dat zeg ik met veel trots –, citeren. Zij is immers ook een ervaringsdeskundige. Ze is vanuit Somalië geëmigreerd naar West-Europa. Ze woont in Nederland en ze heeft recent in De Telegraaf laten optekenen dat immigranten het leven van onze vrouwen en holebi's onveiliger maken. Het probleem ligt volgens haar bij immigranten, moslims, die het niet gewend zijn om in hun cultuur respect te hebben voor vrouwen en holebi's.

Dan zegt de heer Somers dat er geen wonderoplossingen zijn en maakt hij de vergelijking met mensen die kussende mannen aanstootgevend vinden. Daar gaat het niet om en de heer van Miert heeft dat terecht duidelijk gemaakt: er is een

groot verschil tussen mensen die kussende mannen misschien aanstootgevend vinden of die, anders dan ik, bijvoorbeeld tegen het holebihuwelijk zijn en mensen die homoseksuelen of vrouwen uitschelden of fysiek lastigvallen. Ik wil met het volgende afsluiten. Als één van de partijen die hier aan het woord is geweest of nog aan het woord komt, in een federale regering komt te zitten, draai dan de migratiekraan dicht en voorkom dat er nog meer mensen uit landen als Afghanistan, Syrië en Irak naar hier komen. In die landen is er een meerderheid aan homohaters. Uit de onderzoeken blijkt dat hoe meer u van die mensen binnenhaalt, hoe meer u onze wijken onveilig maakt voor holebi's en vrouwen.

De voorzitter: Mijnheer van Rooy, u hebt 2 minuten en 29 seconden gesproken. Dat was dus niet volgens de regels.

De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Ik dank de heer Van Miert en mevrouw Groothedde voor het schetsen van het probleem.

Minister, u dank ik voor het duidelijke antwoord en voor uw ambities in de beleidsnota. Ik heb in het verleden al herhaald dat het een goede zaak is dat u het middenveld, de regenbooghuizen en de lgbti-organisaties vrijwaart van besparingen. Er is inderdaad een groot verschil tussen fysieke en verbale agressie en het feit dat men niet volledig achter de verworven rechten van holebi's staat. Alles start wel bij die acceptatie. Ik wil niet altijd ingaan op wat de heer Van Rooy zegt, maar nu ga ik dat toch doen, al is het een beetje anekdotisch. Ik heb twee Syrische jongeren bij mij thuis opgevangen. Toen ze hier pas aangekomen waren, moesten ze ook niets weten van holebi's. Uiteindelijk heeft een van die jongens op mijn huwelijksplechtigheid onze trouwringen naar voren gebracht. Het kan dus ook goed verlopen.

Het was hoopvol om te zien dat in Gent vijfhonderd mensen op straat zijn gekomen om het signaal te geven dat ze zijn wie ze zijn en dat ze hun identiteit niet wensten te verstoppen. Als er dan mensen zijn die het uiten van genderidentiteit, geaardheid of religieuze identiteit aanstootgevend vinden, dan ligt het probleem bij de mensen die er aanstoot aan nemen en niet bij de mensen die hun identiteit willen uiten.

Daarom is het heel belangrijk dat er in al die gevallen aangifte gedaan blijft worden, zowel bij Unia als bij de politie. Er is inderdaad het 'dark number', dus ik vrees dat het probleem groter is dan we momenteel uit de cijfers kunnen zien. Een van de zaken die we trouwens ook in het jaarverslag van Unia lazen, was dat verschillende melders ook klachten bleken te hebben over de afwezigheid van of het gebrek aan opvolging door de politie. Ik denk dat daar ook nog een belangrijke uitdaging ligt.

Dat is dan ook de vraag die ik u wilde stellen, minister. U hebt gewezen op wat u op lokaal niveau kunt doen, maar misschien is het ook aangewezen om te bekijken of u initiatieven kunt nemen naar de federale overheid toe, zodat er ook voldoende opvolging wordt gegeven vanuit de politie, zowel wat betreft de registratie van die klachten als de goede opvolging ervan.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Ik wil mij ook aansluiten bij mijn collega's en mijn allergrootste bezorgdheid uiten over de toename van dit soort geweld. In mijn thuisstad Gent is het spijtig genoeg opnieuw voorgevallen en het zal u dan ook niet verwonderen dat ik aanwezig was op die manifestatie waar we met vele mensen ons afgrijzen hebben geuit tegen dit zinloos geweld. Ik voelde daar enorm veel weerbaarheid vanuit de regenbooggemeenschap, maar ik voelde tijdens de individuele gesprekken die ik had, ook dat men het gevoel heeft dat het de laatste jaren

erger geworden is. Vrienden van mij bevestigen dat ze tien jaar geleden zonder problemen hand in hand konden lopen in de Veldstraat en dat dit nu veel moeilijker is. Dat baart mij toch wel zorgen. Dit is wel geen wetenschappelijke analyse, dit zijn geen cijfers, maar de eerste cijfers bevestigen toch die toename en ik denk dat wij ons daar terecht zorgen over mogen maken.

U hebt verwezen naar het interfederaal actieplan; u bent hierover blijkbaar in onderhandeling met uw collega's. Blijkbaar zat er tussen het eerste en het tweede actieplan een gap van drie jaar, drie jaar waarin er onderhandeld is. Dat is dan ook drie jaar tijdverlies. Ik hoop uit de grond van mijn hart dat we hier niet opnieuw drie jaar tijd zullen verliezen. De situatie van de Federale Regering is natuurlijk wat ze is, maar ik kan me nu voorstellen dat er met een onderwerp waar toch bijna alle partijen – en ik zeg bijna alle partijen – het volledig eens over moeten kunnen zijn en waarover er consensus moet zijn, geen reden is om te talmen. Ik begrijp uit uw antwoord dat u al gestart bent met eerste gesprekken en dat u hiervoor de regie hebt. Dat lijkt mij een zeer goede zaak. Ik ben benieuwd naar de exacte timing daarvan en wanneer u denkt met dit plan te kunnen landen.

Tot slot – voorzitter, ik beperk me tot mijn tijd – wil ik ook nog even aanstippen dat we hier telkens spreken over homo- en transfobie, maar dat we eigenlijk in de feiten en de realiteit te maken krijgen met een steeds diverser wordend palet van seksualiteit. Denk maar aan de vraag naar invoering van het derde geslacht, het non-binair denken en de genderidentiteit en -expressie. Dit is een nieuw gegeven in de hele zaak en we mogen ook daar niet naïef in zijn, want voor heel wat mensen zijn die begrippen geen evidentie. Het is dan ook aan ons, aan het beleid, om hier voldoende aandacht aan te besteden bij de opmaak van nieuwe actieplannen. Ik ben ervan overtuigd dat er een concrete en kordate aanpak nodig is in het veld, maar we moeten daar ook een overkoepelend actieplan naast kunnen leggen. Zeker dit soort van nieuwe uitingsvormen draagt de kiem in zich voor slachtoffergeweld. Ik hoop dat u ook hiervoor aandacht hebt.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel, collega's. Veel vragen, maar eigenlijk zijn ze voor mij terug te brengen tot een drietal kernbedenkingen over dit toch wel belangrijke thema.

Eerst haak ik in op wat mevrouw Groothedde naar voren schuift, en waarover we – denk ik – grondig van mening verschillen, mevrouw Groothedde, namelijk de rol van de lokale besturen. U zegt dat lokale besturen dat wel mogen, maar niet hoeven te doen en u vraagt of ze dat dan wel gaan doen. U stelt dat er een probleem is dat, wanneer we iets toevertrouwen aan lokale besturen, we het eigenlijk uit handen geven en geen opvolging en controle meer hebben. Ik vind dat een zeer conservatieve kijk op lokale besturen. Ik ga uit van het omgekeerde: ik zie de lokale besturen als onze allereerste partner, een partner die ons beleid, schouder aan schouder met ons, zeker in de kernambities, mee in realiteit kan omzetten op het terrein.

Ik heb heel veel contact gehad, achttien jaar lang, met alle collega-burgemeesters van de centrumsteden, ongeacht hun politieke kleur. Ik ben nooit iemand tegengekomen die deze problematiek niet ernstig neemt, die niet bereid is om daar zijn schouders onder te zetten. Alleen is men soms zoekende. 'Hoe kunnen we dat doen?' 'Waar zitten de 'best practices'?' 'Wat is de methodologie?' 'Wat is mogelijk en wat is niet mogelijk?'

Voor mij, voor alle duidelijkheid, is dat lokale bestuur een heel belangrijke hefboom om op het terrein echt iets te veranderen. We kunnen hier heel lang praten over theoretische concepten en stoere verklaringen afleggen, maar als je iets wilt veranderen op het terrein, als je wilt dat de slachtoffers echt geholpen worden, als je omstaanders echt wilt motiveren om ook de vinger omhoog te steken wanneer

zoiets gebeurt, als je je politieapparaat wilt oriënteren op dingen en als je een netwerk wilt uitbouwen van mensen die slachtoffers kunnen bijstaan, dan ga je dat op de allereerste plaats lokaal moeten doen.

Ik ga een heel concreet voorbeeld geven: het vervolgingsbeleid. Een lokaal bestuur of een lokale zone moet een veiligheidscontract sluiten met de procureur in de veiligheidsdriehoek. Daarin worden de prioriteiten van het lokale vervolgingsbeleid vastgelegd. Een burgemeester of een schepencollege kan zeggen: 'Dat vinden wij een prioriteit en wij vragen u, procureur, om steeds te vervolgen.' Dat is een keuze die lokaal gemaakt kan worden. Dat is iets wat wij niet kunnen opleggen, maar waarin we lokale besturen wel kunnen aanmoedigen. Ik het weet van steden waar dat consequent gedaan wordt. Dat is een eerste voorbeeld. En dan heb je een echte verandering op het terrein.

Ik geef nog een tweede voorbeeld: sensibiliseringscampagnes. Wie is beter in staat om te weten op welke plaats en voor welke groepen er gesensibiliseerd moet worden dan lokale besturen, die heel dicht bij de burgers staan? Ik denk dus dat je het belang van die lokale besturen voor een effectieve aanpak van het probleem niet mag onderschatten. Ik ben daarover dus een andere mening toegedaan. Ik denk dat een belangrijk deel van ons beleid zich net moet richten op het empoweren en versterken van lokale besturen en het aanreiken van 'good practices'.

Er zijn lokale besturen die heel veel stappen hebben gezet op het vlak van seksuele intimidatie, die daar een vuist rond maken, die daar een hele ketenaanpak proberen te hanteren, die met alle actoren in hun stad gaan praten en die in jeugdhuizen gaan praten om daar een mentaliteitsverandering op gang te brengen en meer respect bij te brengen voor seksuele diversiteit. Ik denk dat dat heel fundamenteel is. Volgens mij zit daar echt een deel van het antwoord.

Een tweede deel van het antwoord is het volgende. Wat kan er gebeuren op Vlaams vlak? Ik denk dat ik daar ook tamelijk duidelijk in geweest ben. Ik denk dat er een heel belangrijk element zit in Onderwijs, in het middenveld en in het regenboogmiddenveld, die we allemaal goed ondersteunen. Ik denk dat ook het gelijkkansenbeleid een heel belangrijk element is, evenals het voorbereiden van het nieuwe nationale actieplan. We moeten daar inderdaad heel veel dingen in stelling brengen. Wat ik daarstraks ook al zei, als er aangifte gedaan wordt, is dat niet óf aangifte bij de politie óf bij Unia. Natuurlijk moet die laagdrempeligheid van Unia en andere plekken waar je aangifte kunt doen verder gepromoot worden. Dat willen we ook doen. Daarom heeft mijn voorgangster ook een netwerk van gelijkkansenambtenaren opgericht, die elkaar kunnen informeren. Daarom hebben wij een nieuwsbrief gemaakt om de lokale besturen beter te informeren, omdat je dan een echt fijnmazig netwerk hebt bij de mensen. Ik denk dat dat fundamenteel is.

Een derde element is de vraag naar een dadersprofiel, ook een vraag van collega Van Miert. Ik denk dat we daar een ernstig onderzoek naar moeten doen. We hebben dat ook al gedaan. In 2017 is er een heel grote survey, de SID-survey (Samenleven in Diversiteit), afgenomen bij 4500 mensen van Belgische, Marokkaanse, Turkse, Poolse, Roemeense en Congolese afkomst, om te kijken hoe zij staan tegenover seksuele diversiteit. Uit dat onderzoek blijkt dat er inderdaad verschillen zijn naargelang de herkomst. De groep die daar het meest negatief tegenover staat, zijn mensen van Congolese en Turkse afkomst, zo blijkt uit dat onderzoek. Ik denk dat je de dingen onder ogen moet zien en daar op een juiste manier mee moet omgaan. Mensen van Marokkaanse, Roemeense en Poolse herkomst nemen een tussenpositie in. Bij hen is het een gemengd beeld.

De groep die daar het meest negatief tegenover staat, zijn mensen van Congolese en Turkse afkomst. Dat blijkt uit dat onderzoek. Ik denk dat je de dingen onder ogen moet zien en daar op een juiste manier mee moet omgaan.

Mensen van Marokkaanse, Roemeense en Poolse herkomst nemen een tussenpositie in. Bij hen is het een gemengd beeld.

Wat heel belangrijk is, is dat we geen inductiefout maken. 60 tot 70 procent van de mensen met een Congolese, Turkse, Poolse, Roemeense of Marokkaanse afkomst die bevestigd zijn, vinden dat holebi's een leven moeten kunnen leiden zoals ze dat zelf willen. De meerderheid van die mensen vindt dat. Er is dus een minderheid die dat niet vindt, zoals er onder de autochtone bevolking een veel kleinere, maar toch ook een minderheid is die vindt dat dat niet kan. De grote fout, en dat is de karikatuur en daarmee helpen we een gelijkheidsbeleid geen millimeter verder, is zeggen dat alle mensen met migratieroots zo denken en dat alle ouders mensen met migratieroots zijn. Ik zeg niet dat u die fout hebt gemaakt, maar ik denk dat dat de fout is die sommigen wel willen maken. U niet, maar er zijn er die die wel willen maken.

Ik denk dat het belangrijk is dat we niet emanciperen in plaats van te stigmatiseren. We gaan dat onderzoek wel opnieuw voeren, omdat ik dat onderzoek belangrijk vind. Ik wil zien welke evolutie er is, ik wil daar ook mee aan de slag. Dat betekent dat we in bepaalde milieus versterkt moeten werken, we moeten empoweren. Ik zal u een concreet voorbeeld geven: ik heb dat als burgemeester in mijn stad gedaan. Ik heb naar bepaalde doelgroepen extra inspanningen gedaan om hen duidelijk te maken en uit te leggen en hen proberen mee te krijgen in het verhaal dat seksuele diversiteit een verworvenheid is in onze samenleving en dat het niet kan dat men zich daar via vormen van agressie of intimidatie of wat dan ook tegen afzet. Dat is onaanvaardbaar. Voor niemand. Maar ik heb ook veel bondgenoten gevonden bij mensen met migratieroots om mee dat verhaal te vertellen, die rechtstaan in die gemeenschap en dat gezegd hebben, die er hun nek voor uitsteken. Het zijn die rolmodellen die een wezenlijk verschil maken.

U hebt gelijk dat we daar niet blind voor moeten zijn, we moeten dat onder ogen zien, maar we moeten dat op een juiste en verstandige manier doen.

Er is trouwens nog een andere groep die bijdraagt tot homofobie. Niet alleen etnisch-culturele groepen, maar sommige andere groepen worstelen ideologisch met homofobie. Want ik ben het niet helemaal eens met het verhaal dat er een Chinese muur staat tussen intimidatie en geweld die strafrechtelijk zijn aan de ene kant, en expliciete homofobie aan de andere kant. Ik denk dat expliciete homofobie zeker vanuit gezagsrelaties en vanuit mensen die een maatschappelijke verantwoordelijkheid dragen sommige mensen op verkeerde ideeën kan brengen en een klimaat kan creëren waarbij men bijvoorbeeld zegt dat homoseksualiteit toch maar iets raars is, dat dat niet klopt, dat het geen variant, maar een deviant is. Homoseksuelen vormen misschien zelfs een bedreiging voor onze volksgezondheid. Zo zijn er uitspraken.

Als iemand zegt dat de beste preventie rond hiv het promoten is van duurzame en heteroseksuele relaties, dan ben je natuurlijk de homofobie aan het voeden. Dat is een expliciet homofobe uitspraak. Dan creëer je natuurlijk een klimaat waarin je zegt dat die homo's misschien een gevaar zijn voor mijn volksgezondheid. Dat is een uitspraak van de heer Dewinter, hé, in 2010. *(Opmerkingen van Sam Van Rooy. Reactie van de voorzitter)*

Ik zal nog een voorbeeld geven: "Homoseksualiteit is een onvolgroeide vorm van seksualiteit. Jongeren die zeggen dat ze homo zijn, moeten begeleid worden." Ik heb hier bladzijden vol met uitspraken van politici die op die manier een bepaald beeld neerzetten van mensen die een andere seksuele geaardheid hebben. Dit is natuurlijk ook problematisch, dit creëert ook een verkeerde context. Nogmaals: u behoort niet tot die mensen. U zegt terecht dat we ervoor moeten zorgen dat we de dingen goed in beeld brengen en dat we de problemen aanpakken daar waar er problemen zijn. Problemen zitten overal in onze samenleving, dat heb ik daarstraks proberen duidelijk

te maken, maar er zijn een aantal groepen bij wie je merkt dat die problematiek intenser is. Daarmee moet je dus aan de slag en je moet proberen een beleid op te zetten dat dat probleem aanpakt, zonder de fout van de heer Van Rooy te maken waarbij je alles veralgemeent. Dan wordt een beeld opgehangen waarbij de mensen met een migratieachtergrond het probleem zijn. Het probleem is de homofobie in het algemeen. Dat is een belangrijk element om de nuance duidelijk te maken.

Dan wordt een beeld opgehangen waarbij de mensen met een migratieachtergrond het probleem zijn. Het probleem is de homofobie in het algemeen. Dat is een belangrijk element om de nuance duidelijk te maken.

De voorzitter: De heer Van Miert en Mevrouw Groothedde krijgen elk nog twee minuten spreektijd.

Paul Van Miert (N-VA): Minister, ik ben tevreden met uw antwoord en ik voel dat u gedreven bent om de koe bij de horens te vatten. U haalde de cijfers aan van het Uniarapport over de verschillende bevolkingsgroepen en hoe zij tegenover homoseksualiteit staan. Ik heb dat rapport ook gelezen. Daar zit juist mijn grote schrik – en ik heb het net nog eens nagelezen in het Uniarapport –: zij willen vooral inzetten op de heteronormatieve visie van onze samenleving. We weten dat allemaal. We zullen sensibiliseren en er zal geld vrijgemaakt worden om daar iets aan te doen, maar mijn bezorgdheid draait vooral om de tweede stap. Minister, u hebt dat goed verwoord, dat is wanneer men mensen effectief op het gezicht gaat slaan. Die gevallen moeten we er eerst uithalen. Dat zorgt immers vooral voor de angst en voor de voedingsbodem. Daarom gaan mensen zich liever opsluiten dan zich in het openbaar te vertonen met hun partner. Minister, ik kijk alvast uit naar de resultaten van het nieuwe onderzoek. Dit wordt hier zeker verder opgevolgd.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, het is geruststellend dat u een medestander bent in deze strijd. U zegt terecht dat het vreemd is om vanuit partijen die het niet normaal vinden dat mensen van hetzelfde gender samenzijn of die ertegen zijn dat ze in het huwelijksbootje kunnen treden, juist andere groepen onverdraagzaamheid verwijten. Als we dan toch vanuit het anekdotische vertrekken, zal iemand die vrouw noch lid van de regenbooggemeenschap is waarschijnlijk geen ervaring hebben met intimidatie of persoonlijk geweld. Iemand die beide wel is, kan dan weer zeggen dat allerlei groepen wat dat betreft lastig doen en intimideren en geweld plegen. Kortom, we zijn het erover eens dat het denken vrij is, maar het doen niet.

Wat de lokale besturen betreft, zegt u dat u steden kent die dat doen. We kennen natuurlijk allemaal steden die dat doen en dat is heel fijn, maar dat is het punt niet. Als steden dat willen, is dit ook niet het enige punt waar ze kunnen op inzetten. Een van de andere problemen is dat ze het ook moeten kunnen. Ze moeten de middelen, de knowhow en de kennis hebben. Niet elke stad, niet elk bestuur heeft dat in huis. Ik heb het u ook aangereikt: het kan ook een stuk laagdrempeliger gemaakt worden om een aangifte te doen. Dan denkt u weer aan de lokale besturen, terwijl we dat algemener kunnen maken. Op die manier kunnen we er ook voor zorgen dat er uniformiteit in die aangiftes is, dat er niet elke keer een overdracht moet gebeuren en dat we die cijfers centraal houden.

Mijn collega Van Miert had het daarnet over het inzetten op heteronormativiteit. Dat lijkt mij juist wel belangrijk. Zoals mevrouw D'Hose daarnet zei, hebben we vandaag een maatschappij die op alle manieren divers is en het is heel belangrijk om net dat aan te geven aan allerlei gemeenschappen, aan mensen van allerlei leeftijden en herkomsten en in allerlei sociale situaties. Daar beginnen we met het kweken van tolerantie en het zorgen dat we geweld voor zijn.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de samenwerking tussen het op te richten Vlaamse gelijkheidscentrum en Unia – 817 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Celia Groothedde aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de representatie en beheersstructuren na de uitstap van de Vlaamse Regering uit Unia – 981 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): De Vlaamse regeringspartijen hebben in het regeerakkoord afgesproken de samenwerking met Unia te stoppen aan het einde van de lopende samenwerkingsovereenkomst en die samenwerking te vervangen door een eigen Vlaams gelijkheidscentrum dat werkt op basis van de antidiscriminatiewetgeving en dat de opdrachten van Unia en de Genderkamer van de Vlaamse Ombudsdienst bundelt. Dat gelijkheidscentrum zou zich inschakelen in een interfederaal mensenrechtenmechanisme.

Ter gelegenheid van een gedachtenwisseling in de commissie Binnenlands Bestuur gisteren naar aanleiding van het jaarverslag 2018 van Unia opperde Unia-directeur Els Keytsman dat Unia en het nieuw op te richten Vlaams gelijkheidscentrum het best hetzelfde gebouw zouden delen, maar dit roept toch vragen op in verband met de toekomstige verhoudingen tussen dat nieuwe gelijkheidscentrum en Unia.

Op welke manier zullen het Vlaamse gelijkheidscentrum, de regionale afdeling van het nieuwe federale mensenrechteninstituut en Unia samenwerken? Wat zal die samenwerking precies inhouden?

Deelt u de ambitie van Els Keytsman om het nieuwe Vlaamse gelijkheidscentrum de gebouwen te laten delen met Unia en met de regionale afdeling van het nieuwe federale mensenrechteninstituut? Welke initiatieven neemt u in verband met de oprichting van het nieuwe gelijkheidscentrum en de verhouding tot Unia en wat is de timing daarvoor?

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, ook mijn vraag is eerder institutioneel. Ze was eerst als interpellatie ingediend, maar ik zal proberen ze als vraag te formuleren.

Bij de hoorzitting over het jaarverslag van Unia heb ik een aantal vragen gesteld die ik eigenlijk eerder ook al aan u gesteld had. Daar zijn soms antwoorden op gekomen, maar vaak ook bijkomende problemen bij geformuleerd. Ten eerste geeft u regelmatig aan dat u graag zou willen dat het nieuwe Vlaamse gelijkheidscentrum de status heeft van een mensenrechteninstituut. Klopt het echter dat er maar een mensenrechteninstituut per staat kan bestaan? Op welke manier ziet u dat dan?

Ten tweede hebt u ook het voornemen aangegeven dat u dat mensenrechteninstituut graag met een A-status zou oprichten, maar volgens Unia, zo werd tijdens die hoorzitting gezegd, is het heel erg moeilijk om zo'n A-status verkrijgen, alleen al door de staatsstructuur in België. Op welke manier wenst u dat dus aan te pakken?

Ten derde hebben we het al gehad over de eenloketfunctie van Unia, die het toch wel heel laagdrempelig maakt om op dit moment aangifte te doen, die ook voor de

Nederlandstalige Brusselaars heel handig is, omdat zij dan niet zozeer in het federale kluwen betrokken worden van bevoegdheden, competenties, grenzen tussen gewesten en gemeenschappen. Unia geeft zelf aan dat die eenloketfunctie op dit moment al te gecompliceerd is om in ere te houden en het zegt dat het nog een heel pak moeilijker wordt als ze er bovendien rekening mee moeten houden dat er een 'Vlaamse Unia' is. Op welke manier ziet u het in stand houden van die eenloketfunctie, als het nu al dermate gecompliceerd is? Indien dat eenloketfunctieprincipe verlaten wordt, wordt het dan niet een heel pak moeilijker voor de burgers zelf om aangifte te doen? Ze moeten dan in het kluwen van bevoegdheden zelf de instelling zoeken. Dat geldt extra voor de Nederlandstaligen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, ook Nederlandstaligen die zich toevallig in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest ophouden ten andere.

Ik kom dan ook specifiek bij de Brusselse burger. Wij zitten hier in de meest kosmopolitische democratische stad ter wereld. In totaal behandelt Unia 718 gevallen in het Vlaamse Gewest en 398 gevallen in Brussel. Dat is dus bijna 400, veel meer dan de helft voor heel Vlaanderen. Op dit moment is die eenloketfunctie dus heel belangrijk voor de Nederlandstalige Brusselaars en de Brusselaars in het algemeen. Bij mijn vorige vraag kon u eigenlijk geen antwoord bieden op welke manier we de Brusselaars daarbij gingen betrekken, hoe we die problemen gingen oplossen. Unia heeft nu ook geen antwoord. We dreigen dus met de uitstap uit Unia het Belgisch labyrint nog maar eens een moeilijker hoekje te geven. Op welke manier gaan we Nederlandstalige Brusselaars en iedereen die met discriminatie te maken heeft binnen de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap, een antwoord kunnen bieden?

Wat de representatie betreft van Nederlandstaligen voor Gelijke Kansen, is het zo dat de taalpariteit Franstalig-Nederlandstalig in de beheersstructuren van Unia door de uitstap uit Unia in het gedrang komt, terwijl Unia wel op heel veel vlakken bevoegd blijft en dus invloed zal hebben op Nederlandstaligen, op Vlamingen en op Nederlandstalige Brusselaars. Op welke manier wilt u de paritaire inspraak van Nederlandstaligen garanderen in Unia, als Vlaanderen er is uitgestapt?

Een zesde punt – nogmaals, mijn vraag was ingediend als interpellatie ...

De voorzitter: Mevrouw Groothedde, ik wil even tussenkomen. Uw vraag was inderdaad ingediend als interpellatie, maar gelet op de antwoorden die de minister op voorgaande vragen gegeven heeft en de engagementen die aangegaan zijn naar verder onderzoek en verdere onderhandelingen met Unia, meenden wij dat dit niet zwaarwichtig genoeg was als interpellatie. Met 'wij' bedoel ik 'ik'.

Celia Groothedde (Groen): Voorzitter, ik zal proberen om dat niet persoonlijk te nemen. Ik gaf gewoon uitleg over de lengte van mijn vraag.

Unia vervult vele rollen en treedt op bij vele discriminatiegronden. Het heeft dat ook uitgelegd in de hoorzitting. Unia geeft informatie maar biedt ook preventie, levert beleidsvoorbereidend werk, treedt op bij discriminatie, bemiddelt en treedt zelf ook in rechte. Vlaanderen kan van al dat werk genieten voor 10 procent van de bijdrage aan Unia. Minister, op welke manier denkt u ervoor te kunnen zorgen dat al die expertise en al die diensten, gegarandeerd zullen kunnen worden voor 10 procent van de kosten? Of zullen we gewoon een heel duur nieuw instituut hebben om hetzelfde te doen als Unia vandaag?

Ten slotte wil ik het een beetje breder opentrekken. Unia vertegenwoordigt ons land, en dus ook Vlaanderen, in verschillende Europese en internationale instellingen. Unia geeft zelf aan dat het heel veel haalt uit deze internationale vertegenwoordiging, maar wordt op zichzelf ook geapprecieerd als zwaarwegende stem aan de tafel. Het biedt veel expertise. Ons land heeft een voortrekkersrol wat gelijke kansen, discriminatie en mensenrechten betreft aan de Europese en internationale

tafel en het is een belangrijke partner inzake democratie, de mensenrechten en gelijke kansen. Juist op dit moment is die stem dus belangrijk.

Er is echter slechts één vertegenwoordiger per staat mogelijk in die internationale gremia. Ofwel zal Unia dus zijn stem aan de tafel behouden, wat inhoudt dat Vlamingen en leden van de Vlaamse gemeenschap mogelijk minder vertegenwoordigd worden, ofwel zal Unia zijn stem niet behouden en dreigen Vlaanderen, Brussel en België de verrijking van die internationale gremia te missen. Op welke manier wenst u dat op te vangen, minister?

Ik concludeer dat dit toch wel een heel dure beslissing dreigt te worden, met een extra instituut, terwijl we eveneens dreigen heel veel services en informatie aan de burgers mis te lopen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Groothedde, u bent zo somber. Laat me beginnen met een kleine randopmerking. U vraagt hoe dat gaat gebeuren als er verschillende organen in ons Belgisch staatsbestel internationaal vertegenwoordigd moeten worden, zoals dat altijd gebeurt. Ik ben vorige week donderdag en vrijdag naar de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) gegaan en ik zat daar namens de Belgische staat in haar totaliteit. Dat verloopt volgens een beurtsysteem waarbij door middel van interkabinettenwerkgroepen (IKW's) gemeenschappelijke standpunten bepaald worden. Als men niet tot een gemeenschappelijk standpunt kan komen, onthoudt de Belgische Staat zich en duidt ze de standpunten van de deelentiteiten. Het is heel vaak zo dat wij op internationaal niveau of in de Europese gremia als België moeten optreden, standpunten moeten innemen en actief moeten deelnemen, terwijl we maar één zitje hebben. Dat is nu net de eigenheid van onze staatsstructuur, die op dat punt – dat is voor onze vrienden van de N-VA aangenaam – een confederale dimensie heeft, omdat decreten en wetten van dezelfde rechtsorde zijn, gelijke rechtskracht hebben. Dat is een heel specifieke situatie in ons land, waarvoor wij goede en werkbare oplossingen gevonden hebben de voorbije decennia. Dat even terzijde.

Dan ga ik verder wat de grond van de zaak betreft. Ik denk dat het de vierde keer is dat we het over die Uniastuur hebben. Ik vind dat fantastisch, omdat ik vind dat mensenrechten heel belangrijk zijn en dat het beschermen van mensenrechten eigenlijk de essentie is van ons samenlevingsmodel, want dat garandeert ieders vrijheid. En die vrijheid is nu net iets unieks aan ons maatschappijmodel: dat de individuele vrijheid, ook tegenover derden, ook tegenover de overheid, kan worden gegarandeerd. Daarvoor hebben wij een heel pallet vrijheden die goed bewaakt moeten worden. We hebben ons internationaalrechtelijk geëngageerd om een gelijkekansencentrum te maken. We hebben daarvoor ook een discriminatiewetgeving uitgebouwd, zowel op federaal als op Vlaams vlak. Dat hebben we vandaag.

Iets anders is een mensenrechtencentrum. Daar is internationaalrechtelijk een minder duidelijk kader voor, maar we hebben ons er wel toe geëngageerd om dat als Belgische overheid, als land, te doen met alle entiteiten. Daar wordt nu aan gewerkt.

Ik val misschien wat in herhaling, maar in maart 2023 stapt Vlaanderen uit Unia. Ik heb dus met andere woorden tot 2023 de tijd om er op een ernstige manier over na te denken hoe we dat zullen aanpakken. We zullen daarvoor onze tijd nemen. We zullen dat op een verstandige manier doen. We zullen alle problemen, uitdagingen en nieuwe kansen die zich aanbieden, in beeld brengen. We nemen daarvoor rustig onze tijd. We hebben daarvoor al contacten gelegd, met the European Network of Equality Bodies (Equinet) en the European Network of National Human Rights Institutions (ENHRI). Dat zijn de Europese organisaties van respectievelijk gelijkekansorganisaties en mensenrechtenorganisaties. We gaan na hoe men dat in het

buitenland aanpakt. Uiteraard ben ik enorm geïnteresseerd in de Hanzelanden. Hoe worden gelijke kansen daar gegarandeerd? Hoe worden gelijke kansen daar bewaard? Welke instituten heeft men daar? Wat zijn daar de evoluties en de nieuwe inzichten? Want als je zelf in Vlaanderen iets uitbouwt, moet het onmiddellijk de ambitie zijn om het meest performante, degelijke en meest toekomstgerichte orgaan ter zake uit te bouwen, binnen het kader van het Vlaams regeerakkoord.

Mijnheer Van Rooy, u stelt een heel specifieke vraag. U hebt gehoord dat sommigen ervoor pleiten een gemeenschappelijke huisvesting te organiseren. In alle eerlijkheid, dat is voor mij een van de praktische problemen en uitdagingen die zich zullen stellen. Het is veel te vroeg om daar nu een voorafname op te doen of een antwoord op te geven. Ik wil eerst nagaan hoe het werkt en wat er nodig of niet nodig is. Het probleem van de A-status is gekend. We hebben daarvoor een organisatie nodig die op heel het grondgebied actief is, op alle dimensies die behoren tot een mensenrechteninstelling.

Wat hebben wij gedaan, met het gelijkekanseninstituut? Wij hebben gezegd dat we de normen die in het Verdrag van Parijs vervat zijn als uitgangspunt nemen voor ons eigen Vlaamse beleid. We hebben dat ook gedaan voor het gelijkekansen-centrum dat vandaag bestaat. Dat heeft te maken met transparantie, met onafhankelijkheid, met de manier waarop je rapporteert. Dat zijn standaarden die garanderen dat de kwaliteit van uw instelling zo hoog mogelijk is. Het is onze ambitie om daar te raken. We zijn daarover in gesprek. Ik heb Unia bezocht en heb met hen gesproken. We zijn daarover een dossier aan het opbouwen. Maar op dit moment, drie jaar voordat het ei moet worden gelegd, verwachten dat ik al een antwoord heb op al die verschillende aspecten en elementen, zou onrecht aandoen aan mijn ambitie en grote wil om dat zeer participatief te doen. Ik wil goed luisteren naar het middenveld en naar de deskundigen en goed kijken naar wat er internationaal bestaat en mogelijk is. Pas dan, op basis van al die verworven informatie, wil ik goed nadenken over een goed onderbouwd voorstel waarmee ik naar de commissie kan komen.

Ik begrijp – en ben daar dankbaar voor – dat men waarschijnlijk elke maand een nieuwe invalshoek vindt om te vragen hoe het nu met Unia zit. Tot maart 2023 zal Unia functioneren zoals het vandaag functioneert. Ik heb dus alle tijd om dat in orde te brengen. U zult mij daar regelmatig aan herinneren en dan kan ik telkens opnieuw zeggen dat mensenrechten fundamenteel zijn voor mij. Ze zijn de kern van onze samenleving en moeten goed worden bewaakt. We hebben een mensenrechteninstelling nodig, een gelijkekanseninstituut van hoge kwaliteit, dat op een performante manier kan werken. Daarbij staan de burger en zijn bekommernissen centraal. De samenwerking tussen het federale en het Vlaamse niveau moet op een goede manier op elkaar worden afgestemd. We zullen proberen te zoeken naar een manier die misschien inspirerend kan zijn voor andere mogelijke toekomstige samenwerkingen tussen die verschillende beleidsniveaus.

Veel meer dan dat kan ik daarover vandaag niet zeggen. En ik zeg eigenlijk, mijnheer Van Rooy, mevrouw Groothedde, hetzelfde als wat ik twee, drie maanden geleden heb gezegd, omdat we pas in 2023 klaar moeten zijn. Maar ik ben blij dat jullie allebei even hevig zijn, de ene rechts, de andere links. Dat is plezant. En ik in het midden. Zo heb ik het graag. Laten we het zo houden. (*Gelach*)

De voorzitter: Mijnheer Van Rooy, zoals daarstraks gezegd, u hebt twee minuten spreektijd.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Voorzitter, maak u geen zorgen. Minister Somers heeft mij overigens het beste argument gegeven om vanaf nu toch voor minstens anderhalf jaar te zwijgen over Unia. Ik ga dat zeker doen. Ik wil toch nog één opmerking of vraag ter afsluiting opwerpen. Als ik het goed begrepen heb, zijn

er straks drie entiteiten, namelijk het Vlaamse gelijkkansencentrum, de regionale afdeling van het nieuwe federale mensenrechteninstituut en Unia, dat weliswaar gelukkig niet meer met ons Vlaams belastinggeld wordt gefinancierd, maar het is er nog wel. Minister Somers, vindt u dat zelf niet een beetje te veel van het goede? Wordt dat geen wirwar? Dreigt het ook geen clash te worden tussen die drie of ziet u een harmonieuze samenwerking tot stand komen tussen die drie, eventueel in hetzelfde gebouw?

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, u lijkt hierop te antwoorden alsof het over een ideologische kwestie zou gaan, maar het gaat over goed bestuur. Het ei is al gelegd, de beslissing is gevallen, maar het kader is er nog niet. Het gaat er niet om een tekst te schrijven, er moet een instituut worden opgericht. Het lijkt me niet meer dan normaal dat we daar op tijd vragen over beginnen te stellen. Ik vind het ook heel vreemd dat er op al die vragen nog geen antwoord is en dat die beslissing is gevallen, zonder dat men weet hoe het nieuwe centrum er eigenlijk moet gaan uitzien.

Een paar concrete vragen dan maar. Welke informatie er is gekomen van Equinet en ENNHRI als antwoord op uw vragen? Kunt u die vragen ook meedelen?

Wat het mensenrechtencentrum betreft, zult u weten dat Unia een advies heeft gegeven over de oprichting van een overkoepelend federaal mensenrechteninstituut, maar het heeft hebben zijn advies ook veranderd, nadat beslist was dat Vlaanderen uit Unia zou stappen. Kunt u daar feedback over geven?

De voorzitter: Mevrouw Groothedde, kunt u uw tweede vraag herhalen?

Celia Groothedde (Groen): Zeker. Unia heeft in het voorjaar een advies gegeven over de oprichting van een federaal mensenrechtencentrum. Dan is met deze nieuwe Vlaamse Regering de beslissing gekomen om uit Unia te stappen en Unia heeft aangegeven dat zijn standpunt wat betreft de oprichting van een federale mensenrechteninstituut dan ook gewijzigd is. Graag zou ik van u vernemen hoe u zich verhoudt tot de oprichting daarvan en wat u vindt van dat advies van Unia.

Kunt u dan ook planmatig aangeven wanneer u een antwoord zou hebben op deze vragen? Er ligt immers heel wat werk te wachten om dat nieuwe instituut op te richten.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): We hebben deze discussie al enkele keren gevoerd. Ons standpunt blijft ongewijzigd. Wij vinden de oprichting van een apart Vlaams gelijkkansencentrum een kostelijke affaire zonder echte meerwaarde in de strijd tegen discriminatie. Dan spreek ik ook als Brusselse. Bij uitbreiding geldt dit ook voor alle Vlaamse burgers. Op deze manier maken we het overmatig en nodeloos complex om discriminatie te melden. We zijn het alleen maar moeilijker aan het maken.

Minister, ook wij zien wel iets in zo'n mensenrechteninstituut, maar zoals u weet, moet dat voor ons dan op het federale niveau gebeuren. Zoals gezegd, is de politieke beslissing ondertussen wel genomen, maar het lijkt mij niet meer dan normaal dat wij onze rol als oppositie spelen en het proces op de voet volgen om zicht te krijgen op het kostenplaatje van dat Vlaams instituut en op de toegankelijkheid ervan. Inderdaad, u weet het, wij vinden dat er in ieder geval gezocht moet worden naar een oplossing om de eenloketfunctie te blijven garanderen en de expertise te behouden. U zei zelf al dat u dat belangrijk vindt. Dat zal natuurlijk ook implicaties hebben voor het personeel.

Hoe gaan die schuiven? Hoe gaan we ervoor zorgen dat de Nederlandstalige pariteit binnen Unia ook gegarandeerd blijft? Dat zijn allemaal zeer relevante vragen van mevrouw Groothedde, ik wil haar daarvoor ook bedanken. We houden verder ook de vinger aan de pols, en dat zal nog meerdere malen gebeuren, zodat we heel goed stap voor stap kunnen volgen hoe u het aanpakt, ook vóór 2023.

Mij vraag is vandaag dan ook heel concreet. Een nieuw element is dat u zegt dat u met een aantal Europese instellingen toch al een eerste overleg gepleegd hebt om hun advies in te winnen. Ik ben dan ook heel benieuwd naar wat hun eerste reactie was.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, het zal u verbazen, maar voor één keer ben ik het helemaal eens met wat u vandaag gezegd hebt. *(Opmerkingen. Gelach)*

Of Unia nu fysiek in hetzelfde gebouw zal zitten met het nieuwe centrum of niet, dat is op dit moment inderdaad bijzaak. Het is natuurlijk de bedoeling dat er duidelijke afspraken gemaakt zullen worden tussen beide, maar als de ene niet bevoegd is, zal die de vraag wel doorsturen naar de andere, net zoals dat vandaag al gebeurt bij Unia als het bijvoorbeeld gaat over gender.

Waar het volgens mij wel om draait, is dat we goed voorbereid zijn. U zegt dat we nog heel veel tijd hebben, maar binnen anderhalf jaar zal de samenwerkings-overeenkomst wel opgezegd moeten worden. Dat lijkt misschien lang, maar zo'n centrum operationeel krijgen, vergt heel wat inspanningen. Het is dus goed dat u alle aspecten gaat onderzoeken en kijken naar de buurlanden of zelfs verder om de good practices te bekijken en van te leren, maar ik denk dat de tijd toch enigszins dringt.

Ik heb één concrete vraag, iets wat mij niet helemaal duidelijk is: de problematiek rond dat A-statuut. U zegt dat die problematiek gekend is, maar als ik mij goed heb laten informeren, is daar wel een uitzondering op mogelijk. Klopt die informatie, of is dat het eerste dat u daarvan hoort?

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Ik ga hier nogmaals herhalen wat wij in het verleden altijd gezegd hebben, vragen over Unia zijn hier al heel vaak aan bod gekomen. Voor ons is het belangrijk dat discriminatie en racisme absoluut en krachtig bestreden worden. Het is natuurlijk daarom heel belangrijk dat er een heel sterk gelijkheidscentrum is, dat zowel met de nodige omzichtigheid als met de nodige slagkracht kan optreden, en dat het vooral voor de mensen ook heel duidelijk is waar ze terecht kunnen met hun klachten. In dat opzicht hebben we hier ook al altijd benadrukt dat het een goede zaak is dat de opdrachten van de Genderkamer gebundeld zullen worden met de opdrachten van een Vlaams gelijkheidscentrum: dat kan alleen maar bijdragen tot duidelijkheid.

De expertise die Unia de voorbije jaren opgebouwd heeft, moet zeker meegenomen worden naar het Vlaamse gelijkheidscentrum, we hebben daar tijdens de gedachtewisseling ook al naar verwezen. Het zou immers enorm zonde zijn mocht al die expertise verloren gaan en opnieuw opgebouwd moeten worden. Wat dat betreft, collega Sminate, ben ik het ook voor de allereerste keer volledig eens met u: het mag niet afhangen van waar dat nieuwe Vlaamse gelijkheidscentrum gevestigd zal worden. Of dat nu al dan niet in het gebouw van Unia is, dat is niet de belangrijkste kwestie; de belangrijkste vraag is de manier waarop die verschillende instituten zullen samenwerken. Ik heb meerdere zaken onthouden uit de gedachte-wisseling, maar toch één heel belangrijke: de heel constructieve houding die ik

opmerkte bij Unia wat betreft de overheveling van de bevoegdheden naar het nieuwe Vlaamse gelijkheidscentrum.

Minister, ik denk dat het u ook was opgevallen. Hebt u indicaties dat die constructieve houding er vandaag niet meer zou zijn?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Wij hebben inderdaad een tweetal weken geleden een zeer interessante en langdurige discussie gehad met de mensen van Unia over hun jaarverslag. Daar kwamen uiteraard verschillende vragen naar boven over het nieuwe Vlaamse centrum. Maar, collega's, in alle eerlijkheid, van die vele vragen was er geen enkele die onoverkomelijk was, zo leek mij. Ik begrijp dat de oppositie het momentum nog eens aangrijpt om te zeggen dat het geen meerwaarde heeft, ik zou mijn oproep willen herhalen: ik denk dat een eigen Vlaams centrum wel degelijk een meerwaarde kan hebben als we voldoende waken over het eenloket-principe, wat men vandaag trouwens ook al moet doen vanuit Unia als het met gender te maken heeft. Daar heeft men toegegeven dat men dat vandaag al doet, waarom zou men dat in de toekomst niet kunnen doen? Langs de andere kant moeten we natuurlijk ook waken over de onafhankelijkheid, maar ik heb er alle vertrouwen in dat dat zal gebeuren.

Wat de huisvesting betreft: ik begrijp dat dat blijkbaar een moeilijk punt is voor het Vlaams Belang. Voor ons is dat een bijzaak. Als liberaal denk ik: hoe efficiënter het kan, hoe beter. Dus als het kan helpen om het eenloketprincipe, dat we toch altijd voor ogen hebben, te versterken, lijkt me dat toch wel een nuttig idee. Bovendien, toen onze verre voorgangers in 1970 voor de eerste keer vergaderden met de Cultuurraad en nadien met de Vlaamse Raad, was dat ook in de Kamer van Volksvertegenwoordigers, en zie ons hier nu zitten. Dus ik denk dat het samen in één huisje zitten daarom nog niet betekent dat je nadien niet verder kunt doorgroeien tot een sterke organisatie. Dus ik denk dat we die discussie niet moeten beginnen te voeren.

De voorzitter: Mijnheer Ongena, ik heb een kleine historische bemerking: de Vlaamse Gewestraad vergaderde in het stadhuis van een stad ergens gelegen tussen Antwerpen en Brussel.

Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dat laatste wil ik corrigeren: een stad die als voorsteden Antwerpen en Brussel heeft. *(Gelach)*

Alle gekheid op een stokje, uiteraard is dit een belangrijk thema. Daarom hebben we Unia hier ook uitgenodigd voor een hoorzitting. Op dat vlak heeft mevrouw Sminate natuurlijk gelijk. En het verbaast me helemaal niet, mevrouw Sminate, dat wij het 100 procent met elkaar eens zijn, dat gebeurt soms in het leven. Trouwens, in een goed huwelijk moet men het ook niet altijd eens zijn. Er moet ook een zekere spanning blijven. *(Gelach)*

Wij hebben dus op dat punt een uitstekend huwelijk. Alle gekheid op een stokje, ik denk dat wij daar de volgende maanden ernstig aan gaan doorwerken, want we moeten inderdaad niet wachten tot maart 2023 om alles in regel te stellen. Maar zeggen dat we nu al in tijdsnood zijn? Als ik de uitdagingen en het werk op mijn departement zie, zijn er toch nog wel wat andere dingen die sneller volledig in stelling gebracht moeten worden. Dat laat ons ook toe om hier wat diepgaander over na te denken, want er zijn inderdaad wel wat praktische en technische problemen. De voorbeelden die mevrouw Groothedde en anderen aanhaalden, zijn mooie voorbeelden van de hindernissen die genomen moeten worden om tot een goed en sterk gelijkheidscentrum te komen.

De heer Van Rooy had een heel specifieke vraag – en ik neem zijn engagement van dat anderhalf jaar graag mee. Internationaal zien wij dat er in veel landen twee soorten instellingen bestaan: een gelijkekansencentrum en een mensenrechteninstelling. Een gelijkekansencentrum heeft tot doel discriminatie – en dat gaat heel breed: op basis van handicap, leeftijd, gender, afkomst ...– te bestrijden. Een mensenrechtencentrum is een centrum dat onder meer de mensenrechten moet promoten, dat gaat nog veel breder. Trouwens, dat is een van de uitdagingen. Als je een goed mensenrechteninstituut wilt bouwen, wordt er ook wel verwacht dat dit zich met alle mensenrechten bezighoudt. Vandaag zijn er heel veel instellingen en instellinkjes – denk aan de Privacycommissie – die ook geheel of gedeeltelijk met mensenrechten bezig zijn. En eigenlijk, in zo'n federaal of nationaal mensenrechteninstituut, zou je veel van die dingen op elkaar moeten afstemmen. Dat zijn de twee centra.

Wij hebben een heel specifieke structuur, omdat wij natuurlijk deelstaten hebben. Wij zijn een federaal land. Dat betekent dat sommige dingen bij ons verdubbeld worden of ontubbeld worden. Een van de gevolgen daarvan – en op dat vlak hebt u gelijk – is dat er dan drie instellingen zullen zijn. Er zal een mensenrechteninstelling zijn. Er zal Unia zijn, dat misschien ook van naam verandert. Want misschien zeggen de Franstaligen in 2023: als Vlaanderen dat regionaal op eigen benen wil doen, willen wij dat misschien ook. Ik weet dat niet, ik doe daar geen uitspraken over. We gaan alleszins een federaal Unia hebben, waar misschien de andere deelstaten mee in geïncorporeerd zijn. En we gaan ons Vlaams gelijkekansencentrum hebben. Maar er valt er natuurlijk ook eentje weg. De Genderkamer bij de ombudsman wordt geïntegreerd in het nieuwe orgaan. Dus er komt er de facto geen extra bij. Een stuk van Unia wordt losgekoppeld en het genderinstituut wordt erin geïntegreerd.

Kan zoiets goed samenwerken? Ik denk dat dat mogelijk moet zijn, omdat ik denk dat het mensenrechteninstituut iets anders is dan het gelijkekansencentrum. Kan een gelijkekansencentrum goed samenwerken met een regionale poot? Ik denk dat wel. Ik denk dat daar voldoende pragmatiek en creativiteit aan de dag gelegd moet worden om dat goed te doen.

Wat Unia betreft, is het evident dat de mensen van Unia die beslissing van de Vlaamse Regering liever niet hadden gezien. Ik begrijp dat ook. Het is een instelling waar mensen werken. Het gaat niet enkel om structuren, maar ook om mensen die samenwerken.

Unia heeft zich vanaf de eerste dag en tijdens alle contacten die ik heb gehad, constructief en loyaal opgesteld. Unia heeft het over het primaat van de politiek. Als de beleidmakers dat beslissen, moet Unia daar op een constructieve manier aan meewerken. Dat is de houding van Unia. Die constructieve medewerking betekent dat Unia de problemen en potentiële problemen die Unia ziet, moet benoemen. Indien dat niet gebeurt, zullen we iets in elkaar steken en nadien met de problemen worden geconfronteerd. Het is evident dat de migratie van de huidige naar de volgende situatie complex is, maar het is niet de meest complexe oefening die we in ons leven al hebben gemaakt. Als ik kijk naar wat we op het vlak van staatshervormingen al hebben gedaan, is dit klein bier.

Wat de pariteit in Unia betreft, is er een pariteit in de federale component. Daarnaast zullen er regionale vertegenwoordigers van onze Franstalige landgenoten zijn. Dit zal een herdenking van de beslissingsstructuur binnen Unia vragen. Dat is een van de uitdagingen waar niet zozeer wij, maar wel Unia voor zal staan.

Mevrouw Sminate, u hebt een vraag gesteld over de Principes van Parijs en de A-status. Die beslissing wordt genomen door een subcomité. Uit de informatie die wij tot nu toe hebben gekregen, blijkt dat er een spanningsveld is tussen het krijgen van die A-status en landen die met betrekking tot mensenrechten of gelijke kansen

federaal zijn gestructureerd. Tot nu toe heeft geen enkel land die status gekregen. Dat is de informatie die ik tot nu toe heb ontvangen. We verzamelen nog verdere informatie omdat dit een interessante casus kan zijn. We kunnen van dichterbij nakijken of we die A-status toch niet kunnen verwerven. We moeten dit internationaal bekijken, maar eerst moeten we hier een goed beeld van hebben en de juiste informatie krijgen. We moeten goed weten hoe alles in elkaar zit, maar we komen hier zeker op terug.

Mevrouw Groothedde, u hebt een vraag gesteld over de contacten met de twee Europese organen die we hebben gehad. Het gaat om een eerste verkennend gesprek tijdens ons bezoek aan Unia. We hebben die vertegenwoordigers gezien en gezegd dat we in contact zouden blijven. We willen van hen informatie krijgen. Wat zijn de 'best practices' waaruit we kunnen leren? Hebben zij nog voorbeelden van federale landen, want er zijn nog federale landen die met deze uitdagingen zitten? Hoe wordt alles daar georganiseerd? Hoe pakken we dat aan? We staan met hen in contact. Er is een eerste verkennend gesprek gevoerd en we gaan hier verder op door om informatie te krijgen.

Dat zijn in mijn ogen de belangrijkste opmerkingen. Ik wil nog eens onderstrepen dat ik de bekommernissen en de aandachtspunten volkomen deel. Met betrekking tot het eenloketsysteem, de eenvoud ten aanzien van de burger, de oplossing van mogelijke belangenconflicten, de vraag over wie bevoegd is en de expertise die niet verloren mag gaan, deel ik de bekommernissen die zijn geuit. Zodra we een stap verder staan, zullen we het Vlaams Parlement informeren. Wat mij betreft, mag hier elke maand een vraag om uitleg over Unia worden gesteld, maar de komende maanden zullen we vooral in stilte het dossier opbouwen. Wat de structuur en de hervorming betreft, geven we onszelf ettelijke maanden om dat op een goede manier voor te bereiden.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, ik apprecieer uw goodwill, maar ik heb medelijden met u. We zijn het helemaal eens, maar tegelijkertijd moet u deze beslissing blijkbaar nemen. Ik ben benieuwd hoe u dit instituut met 10 procent van de middelen zo performant wilt maken als wat we met Unia nu hebben.

Het kan een instituut worden dat het veel kleinschaliger en op een veel lager pitje moet aanpakken of het kan een enorm duur instituut worden. We dreigen expertise en diensten te verliezen. U hebt het met de staatshervormingen vergeleken. Dat is een frappant voorbeeld, want de Brusselaars hebben het daardoor niet bepaald gemakkelijker.

Hier zal dus een extra instituut worden opgericht, complexer en bovendien onnodig, want we hebben een prima en goed werkend instituut. Ik onthoud van deze uitwisseling vooral dat we hier met deze regering een beslissing hebben genomen op Vlaams niveau ter ere van een inhoudelijk lege doos, die puur ideologisch is. Qua echte inhoud krijgen wij helemaal nog geen antwoord op de vragen die worden gesteld. U hebt gelijk: dat antwoord kan nog niet worden gegeven, maar dat antwoord had er al moeten zijn voordat er een akkoord was.

Vandaag staan we niet zo ver van de eindmeet en hoor ik op allerlei essentiële vragen nog altijd geen antwoord. Daarom vraag ik ook naar een planning, zodat ik niet om de twee maanden deze vraag moet stellen, met nog meer gecompliceerde vragen erbij. Want intussen zitten we aan acht punten die we nog helemaal niet hebben opgehelderd. U zegt: 'Dit is allemaal belangrijk, maar we weten niet hoe we het gaan oplossen.' Het zou heel fijn zijn als we daar eens wat inzicht in kregen, tegen wanneer en wat.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Celia Groothedde aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over hatespeech in sociale media, in het bijzonder tegenover vrouwen en vrouwen van kleur – 824 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, tijdens de bespreking van het jaarverslag van Unia werden er heel straffe statistieken bovengehaald. Vrouwen hebben blijkbaar 27 keer meer kans om het slachtoffer te zijn van hatespeech en online bedreigingen in de sociale media dan mannen. En daar werd bij vermeld dat die kans voor vrouwen van kleur nog veel hoger ligt.

Specifiek werden de cases van Dalilla Hermans en Yasmien Naciri aangehaald. Zij werden allebei heel specifiek en uitgebreid geviseerd. In het geval van mevrouw Naciri hebben we ten minste wel een heel positief precedent: voor de allereerste keer is er een anonieme twitteraar veroordeeld vanwege hatespeech.

Ik ben benieuwd, minister, op welke manier u mensen – en specifiek vrouwen en vrouwen van kleur, gezien hun veel hogere risico – preventief gaat beschermen tegen hatespeech, bedreigingen en haatcampagnes op sociale media. Welke instrumenten wilt u gebruiken om die problemen en bedreigingen te voorkomen, te remediëren en te bestraffen, en op welke manier? Op welke laagdrempelige manier kunnen mensen en specifiek de getargete mensen en groepen zichzelf op dit moment al beschermen voor, terwijl en nadat ze slachtoffer worden? Op welke manier wilt u die mensen breder op de hoogte houden van die manieren, zodat zij ze ook effectief kunnen gebruiken en wij ze laagdrempeliger kunnen maken?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Groothedde, dit is een zeer relevante vraag die zeer nauw aanschurkt bij het debat dat we daarstraks hebben gehad. Ook vorige week hebben we een debat gevoerd over de vraag van mensen in onze samenleving die vanwege wie ze zijn of wie ze willen zijn, geconfronteerd worden met geweld of haatboodschappen of die geïntimideerd worden. Dit is inderdaad een nieuw voorbeeld van wat in onze samenleving kan gebeuren.

Ik schets eerst het wettelijke kader. In het Gelijkekansendecreet stellen we in artikel 31 heel duidelijk dat het voor ons een misdrijf is dat mensen aanzetten tot opzettelijke discriminatie, haat of geweld jegens een persoon wegens een of meerdere van de beschermde kenmerken. Die kenmerken worden in artikel 16 opgesomd. Er is ook federale wetgeving, die duidelijk maakt dat dit strafrechtelijk wordt vervolgd. Zowel in het Vlaamse discriminatiedecreet als in de federale discriminatiewet wordt er in gevangenisstraffen voorzien, tot een jaar.

Er is vandaag dus een strafrechtelijk apparaat dat mensen die slachtoffer zijn van hatespeech en het aanzetten tot geweld, beschermt en dat daders strafrechtelijk kan vervolgen. Dat is een eerste belangrijke vaststelling.

Een tweede vaststelling is dat – en dat is de uitdaging, en vorige week zaten we ook op diezelfde lijn – er een moeilijk spanningsveld is met de vrijheid van meningsuiting. Wanneer is er sprake van hatespeech? Er is een grijze zone. Ik denk dat het maatschappelijk debat, het maatschappelijk engagement, de maatschappelijke betrokkenheid en ook de reactie vanuit de samenleving mee de grijze zone moet bewaken en moet antwoorden, naast de rechterlijke macht, de politiediensten en het Openbaar Ministerie, dat dient op te treden wanneer sprake is van een misdrijf. Waar die grens

precies is en wanneer er strafrechtelijke feiten zijn, wordt in onze rechtsstaat door de rechter bepaald.

Ik denk niet dat in de eerste plaats het strafrechtelijk arsenaal moet worden aangescherpt of uitgebreid. Men kan zich alleen de vraag stellen of niet bepaalde van deze misdrijven zouden moeten worden gecorrectionaliseerd, maar dat is een verantwoordelijkheid die bij de federale collega's ligt. Vandaag de dag is assisen nog vaak strafrecht en u weet dat men in de praktijk die zaken nog te weinig vervolgt. Het correctionaliseren zou misschien wat dynamiek teweeg kunnen brengen die ook noodzakelijk is.

Wat kunnen we preventief doen? Er zijn een aantal zaken. We moeten verder inzetten op een correcte beeldvorming en stereotypering tegengegaan. In het verleden zijn er al een aantal initiatieven vanuit mijn bevoegdheid voor Gelijke Kansen gestart. Ik denk bijvoorbeeld aan de Genderklikwebsite. Op het einde van 2019 hebben wij een nieuw kennisplatform helpen oprichten: het Kennisplatform Diversiteit, Stedelijkheid & Burgerschap. Het is een samenwerking tussen de KU Leuven en de Universiteit Antwerpen. Ze hebben de handen in elkaar geslagen. Een van de domeinen waarop ze zullen werken, is de rol van informatie- en communicatietechnologieën in het verbeteren van de sociale cohesie. Dat is dus werkelijk het domein waarover we hier nu spreken. Men wil ter zake een stuk wetenschappelijke expertise opbouwen: hoe moeten we daarmee omgaan, wat is het kader, hoe antwoorden we? Er is immers wel wat wetenschappelijke onderbouwing nodig om een goed beleid te voeren. Uw volgende vraag gaat trouwens over wetenschappelijk onderbouwing. U ziet hier dat we ermee aan de slag gaan.

Wat staat er nog op de agenda? U weet dat er sinds 2001 een nationaal actieplan tegen gendergerelateerd geweld bestaat. Het wordt gecoördineerd door het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. De volgende editie voor de periode 2020-2024 is in volle voorbereiding. Ook Vlaanderen zal een bijdrage leveren. Hierover is afstemming bezig tussen het kabinet van collega Beke, van Welzijn, en collega Demir, van Justitie. In elk geval zal er aandacht gaan naar nieuwe vormen van gendergerelateerd geweld. Met nieuwe vormen bedoelen we evident deze vormen van gendergerelateerd geweld. We zijn dus een actieplan aan het opbouwen dat specifiek daarop werkt. We gaan proberen om met het nieuwe instituut en het Kennisplatform Diversiteit, Stedelijkheid & Burgerschap ook een wetenschappelijke onderbouw te garanderen. Ten slotte zetten we verder in op initiatieven die in het verleden al functioneerden en waar toch tevredenheid over bestond vanuit ons beleidsdomein Gelijke Kansen.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, u hebt het over het spanningsveld. Naar mijn gevoel is het hier zelfs een stuk kleiner en is er een klein spanningsveld met de vrijheid van meningsuiting, zonder voor rechter te willen spelen. Ook daarover zijn we het eens: de scheiding der machten is een zeer groot goed. Men mag zeggen dat men Jantje niet kan uitstaan, maar men mag niet zeggen dat men Jantje iets wil aandoen of anderen daartoe aanzetten.

Ik ben wel benieuwd hoe u op dit moment samenwerkt met socialmediaplatformen. Wat is de uitwisseling? Socialmediaplatformen hebben, al naargelang het platform, een heel andere aanpak. Ze zijn ook meer of minder geneigd tot ingrijpen. Op welke manier verloopt het overleg? Is er overleg? Wat is er nog te verwachten?

Ik ga hier toch ook even de onderliggende gronden aanhalen. Dit is niet alleen een kwestie van punctueel geweld. Er is ook sprake van een basisprobleem van haat tegenover vrouwen en vrouwen van kleur, die in opgang is. Het idee dat vrouwen minderwaardig zijn en dat mensen van kleur minderwaardig zijn, ligt aan de basis

hiervan. Dat is een breder maatschappelijk probleem dan louter in deze punctuele vragen kan worden gevat.

U hebt het over het actieplan inzake gendergerelateerd geweld. Wanneer zal het volgende overleg ter zake plaatsvinden? Tot waar is dat gevorderd? Kunt u die informatie geven, als u die al hebt?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik was er twee weken geleden ook erg van geschrokken dat vrouwen 27 keer meer kans maken om het slachtoffer te worden van hatespeech online dan mannen, maar op een of andere manier verbaast het me ook niet. Het is altijd gevaarlijk om in anekdotiek te vervallen, maar ik heb echt het gevoel dat, hoe meer je je hoofd boven het maaiveld uitsteekt, hoe meer je daar vatbaar voor bent. Het is ongelooflijk wat ik de jongste weken en maanden aan haat over mij heen heb gekregen, vreselijke dingen. Dat gaat van me uitmaken voor al wat lelijk is, van extreemrechts tot extreemlinks, tot bedreigingen toe. Ik vrees dat ik niet de enige ben. Ik hoor ook in mijn omgeving veel vrouwen die met hetzelfde probleem kampen. Ik ben het met u eens: België heeft gelukkig wel een sterk strafrechtelijk arsenaal om tegen haat op te treden. Ik vrees alleen dat de drempel om klacht in te dienen voor veel vrouwen nog altijd veel te hoog is.

Ik wil dus toch ook een oproep doen om ook een initiatief te nemen op twee vlakken. Ten eerste moet men het probleem van online hatespeech nog veel meer bespreekbaar maken. U hebt het over samenwerking met Welzijn, maar ik denk dat ook samenwerking met Onderwijs belangrijk is ter zake. Er wordt ook gewerkt aan burgerschap. Ik denk absoluut dat dat soort debatten daar ook een plaats hebben. Ten tweede moet, zoals gezegd, de drempel om klacht in te dienen absoluut nog worden verlaagd. Ik ben dus ook benieuwd: op welke manier denkt u samen te werken met onder andere socialemediaplatforms om daar nog meer informatie over te verstrekken, en dat gewoon toegankelijker te maken?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, dank u wel. Ik deel de opmerking volkomen, maar ik denk niet dat we voor elke specifieke problematiek, of het nu gaat over homofob geweld of geweld op basis van gender en hatespeech, telkens opnieuw nieuwe structuren en dergelijke in gang moeten zetten, want uiteindelijk gaan we verzuipen in de structuren en gaat de efficiëntie ook verloren. Ik heb daarstraks gepleit voor een aanpak waarbij we lokale besturen mee responsabiliseren. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de prioriteiten die lokale overheden aanbrengen in het vervolgingsbeleid, want ze hebben daar een impact op ten opzichte van de procureur. Daarin zit een spoor om ook op dit vlak een robuuster vervolgingsbeleid te voeren.

Wat de monitoring en samenwerking met die grote socialemediaplatformen betreft: Unia doet dat voor ons op dit moment. Unia neemt dus deel aan de monitoring van de Europese Commissie inzake de gedragscode over haatboodschappen. Het werkt in partnerschap met grote internetbedrijven, zoals Facebook, Twitter en YouTube, om haatdragende commentaren te laten verwijderen, volgens het principe 'notice and take down'. Unia is daarbij de 'trusted partner' van Facebook en Twitter, wat ervoor zorgt dat een melding van Unia daar vlugger wordt behandeld. Dat is dus de structuur die wij vandaag hebben.

Daarnaast zullen we met ons kennisplatform bekijken of er nog andere dingen, andere strategieën zijn die we kunnen volgen, maar er is dus toch wel een systematische samenwerking op dit moment met die socialemediaplatformen, via Unia.

U vroeg ook nog wanneer de volgende vergadering is gepland. Er is op dit moment nog geen concrete datum, maar dat is 'work in progress', dat komt er dus zeker aan. Op dit moment kan ik u spijtig genoeg geen concrete datum bezorgen.

Ik denk dat ik daarmee het belangrijkste heb beantwoord van de bezorgdheden, die ik, nogmaals, volkomen deel.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, dit is iets om in de gaten te houden. Die fenomenen worden niet voor niets haatcampagnes genoemd. Daar wordt echt toe aanzet. Het feit dat dit eigenlijk een vorm van georganiseerd geweld is en dat dit vaak zo disproportioneel voorkomt tegenover vrouwen en tegenover vrouwen van kleur en tegenover mensen van kleur in het algemeen, geeft aan dat de commissie voor Gelijke Kansen en u als minister van Gelijke Kansen dit van dichtbij moeten opvolgen. Dat dit in zo'n korte tijd een zo enorme explosie heeft gekend en zo'n intimidatiemiddel is geworden, dat maatschappelijk zelfs behoorlijk breed wordt geaccepteerd en soms zelfs aangemoedigd door vooraanstaande mensen, is enorm verontrustend.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik heb nog een belangrijk cijfer vergeten te geven, een cijfer dat belangrijk is voor het debat. Ik lees voor: "Uit de resultaten blijkt dat dit initiatief van de Europese Commissie zijn vruchten afwerpt, ook al blijven er grote verschillen naargelang het sociale netwerk. (...) Twitter blijft de minst goede leerling van de klas, het verwijdert slechts 43,5% van de gesignaleerde haatboodschappen, tegenover 85,4% voor YouTube en 82,4% voor Facebook."

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Celia Groothedde aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het beleidsondersteunend wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot gelijke kansen

– 826 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Tijdens de hoorzitting over het jaarverslag van Unia werd tijdens verschillende tussenkomsten informatie uit het jaarverslag bestempeld als 'ideologisch'. Uit het antwoord van Unia bleek dat de informatie niet ideologisch was maar gestoeld op onderzoeken, op rapportages, op wat het Netwerk tegen Armoede, op wat een onderzoek van de KU Leuven, op wat een onderzoek tussen universiteiten, op wat de Diversiteitsbarometer dan en dan en dan had aangegeven. Dat waren wel degelijk wetenschappelijke inzichten. Dit soort inzichten wordt binnen het Vlaamse beleid echt wel ondersteund door bepaalde organisaties, steunpunten, expertisecentra en gespecialiseerde organisaties.

De ondersteuning van de Vlaamse overheid is tijdens deze legislatuur echt wel veranderd. Minister, in uw beleidsgebied is dat wat minder, maar in het algemeen is dat zo. Het is een beleidsoverschrijdend fenomeen. Er wordt niet alleen financieel veel minder aan een aantal steunpunten bijgedragen, maar ook de houding tegenover hen verandert. Tegenover Unia is dat zeker het geval.

Minister, we hebben gemerkt dat die steunpunten heel veel wetenschappelijke informatie aandragen, dat ze feiten voor ons vergaren. Het Netwerk tegen Armoede

was een van de steunpunten die onder vuur ligt. Zijn bijdrage wordt aangekaart en in twijfel getrokken. Onze vrees is dat op die manier ons beleid, waarvan de Vlaamse Regering had gezegd dat ze het wilde steunen op wetenschappelijke inzichten, meer naar buikgevoelens en onjuistheden dreigt te verglijden.

Minister, op welke manier willen u en uw collega's garanderen dat ons gelijkheidsbeleid maar ook het andere beleid voor Vlaanderen en voor de Nederlandstalige Brusselaars gestoeld blijft op wetenschappelijke inzichten? Op welke manier gaat u de steunpunten en centra blijven ondersteunen die het relevante onderzoek volgen, bundelen en soms zelfs laten uitvoeren?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Groothedde, u waarschuwt ons ervoor om beleid niet te bouwen op buikgevoel, maar op basis van wetenschappelijke en juiste informatie. In uw vraagstelling kan ik echter toch ook een heel pak buikgevoel detecteren. U zegt dat de steunpunten tijdens deze legislatuur werden afgebouwd. Ik vind dat toch wat kort door de bocht. Ik wil u heel even de geschiedenis schetsen.

In 2001 werd het Steunpuntenprogramma opgericht in de schoot van de Vlaamse Regering en van de Vlaamse overheid, om het beleid wetenschappelijk te ondersteunen. Het Steunpuntenprogramma ondersteunde en coördineerde tot en met 2015 in totaal 21 Steunpunten Beleidsrelevant Onderzoek. Dat was de aanpak van 2001 tot 2015: 21 steunpunten ondersteunden het beleid met informatie en relevant onderzoek.

De vorige Vlaamse Regering besliste op 3 juli 2015 om vanaf 2016 het programma te decentraliseren en de organisatie van een steunpunt in handen te laten van de beleidsdomeinen. De aanleiding daartoe was niet de wens om af te bouwen, maar men ondervond en leerde dat centralisatie te weinig mogelijkheden liet om snel en proactief in te spelen op de vele maatschappelijke ontwikkelingen en beleidsuitdagingen waarmee wij worden geconfronteerd.

U ondervraagt mij niet als minister-president, want dat ben ik niet, maar als vakminister. Onze administratie, de administratie waarvoor ik verantwoordelijkheid draag, heeft zich vandaag ingesteld en georganiseerd om die rol op een goede manier over te nemen. Wij stappen uit geen enkele wetenschappelijke instelling. Wij bouwen nergens wetenschappelijke ondersteuning af. Integendeel, enkele weken geleden hebben we een nieuw steunpunt opgericht en mee gefinancierd, met 250.000 euro op jaarbasis. Het is een steunpunt voor diversiteit, stedelijkheid en burgerschap. Dat kennisplatform focust op belangrijke samenlevingsproblemen, zal wetenschappelijk onderzoek doen en concrete beleidsaanbevelingen, handleidingen en opleidingen voor een divers publiek opstellen. We doen dus méér dan in het verleden.

Daarnaast zijn er ook nog heel veel andere organen waarmee we werken. Ik denk bijvoorbeeld aan de Gendermonitor, de handicapmonitor of aan studies van universiteiten en internationale instellingen. Ik ben vorige week bij de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) geweest om te bekijken welke verdere ondersteuning wij kunnen krijgen, zelfs op internationaal vlak, voor de uitbouw van onze kennis en de wetenschappelijke onderbouw van wat we doen. En dan spreek ik alleen nog maar over het gelijkheidsbeleid. Op het niveau van de lokale besturen beginnen we binnenkort opnieuw te werken aan de Stadsmonitor. Die wordt alsmear omvangrijker en steviger uitgebouwd. Kortom, het statistisch materiaal, de wetenschappelijke onderbouw, een beroep doen op de knowhow van instellingen en het versterken van onze kennisdomeinen met steunpunten, zijn nog nooit zo uitgebouwd geweest als vandaag.

Ik zeg dit met enige aplomb. Want iemand die zegt dat we politiek niet vanuit het buikgevoel mogen bedrijven en dan zelf een buikgevoelredenering neerzet, zit toch

vast in een cirkelredenering of is minstens niet erg consistent in haar pleidooi. Voor het overige heb ik heel veel respect voor u en voor uw betrokkenheid bij deze commissie en bij het werk, mevrouw Groothedde. Maar hier gaat u toch wel heel kort door de bocht, vind ik. U laat zich hier verleiden – en dat is niet uw natuur – door te goedkope partijpolitieke propaganda. Het niveau van deze commissie probeert dat te overstijgen. U werkt daaraan mee, maar bent nu heel eventjes afgedaald naar redeneringen die te kort door de bocht gaan, over de wetenschappelijke ondersteuning van mijn departement.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, u hebt mogelijk de vraag niet helemaal begrepen zoals ik ze heb bedoeld. Ik hoop dan ook dat dat buikgevoel dat u over mij hebt, wordt rechtgezet. We zijn hier al bij een metabuikgevoel beland.

Ik heb deze vraag gesteld aan u en aan minister Beke. Dit gaat niet noodzakelijk over uw beleidsdomein, maar over gelijke kansen als transversaal beleid. Een aantal van de punten die tijdens de hoorzitting werden aangereikt, kwamen bijvoorbeeld van het Netwerk tegen Armoede. Dat wordt door Welzijn ondersteund. Bij het Netwerk tegen Armoede heeft men nu het idee om daar direct de armen aan het woord te laten. Dat is een nobele insteek, maar die zal ervoor zorgen dat de manier van beleidsmatig werken veel disparater zal zijn. In plaats van een gebundeld, correct onderbouwd standpunt krijg je een veel wijldopiger en uiteenlopend standpunt dat veel minder gebalanceerd is.

Er wordt bespaard op organisaties die werken voor mensen met een handicap. Wat Unia betreft, is de uitstap nakende. Mijn bezorgdheden daarover zijn nog niet uitgeklaard, ik blijf daar vrezen dat we een heel groot stuk expertise zullen verliezen, want op dit moment steken we nu maar geld toe voor 10 procent van de werking van Unia. Bij Unia werken nu meer dan honderd mensen. U kunt zelf de rekening maken waarop het ongeveer terechtkomt als we het over een onafhankelijke institutie hebben.

Het steunpunt Mens en Samenleving (SAM), dat onder Welzijn valt, verliest een pak steun, namelijk 27 procent. De CAW's kunnen minder expertise aanleveren. Ik heb het dus niet noodzakelijk over wat er binnen uw beleidsdomein gebeurt, maar wel over heel veel steunpunten die binnen andere beleidsdomeinen informatie over gelijke kansen aanreiken. Wat dat betreft, is er trouwens een gesprek geweest tussen de secretarissen over aan welke minister ze dit nu zullen melden, maar dit heeft juist voor uw beleidsdomein repercussies. Het is net binnen Gelijke Kansen dat we minder zicht zullen krijgen op hoe het nu zit en dat we meer op het buikgevoel zullen moeten werken als er minder gebundeld standpunten naar voren komen.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Mevrouw Groothedde, ik heb uw vraag goed beluisterd, en ik denk dat niemand die verkeerd heeft begrepen, want u hebt ons effectief verweten dat wij vanuit een buikgevoel aan politiek doen. Op de hoorzitting waren er verschillende collega's die aangetoond hebben dat het net Unia was die in zijn jaarverslag toch een aantal uitspraken heeft gedaan die niet echt wetenschappelijk onderbouwd waren. Toen we dan die quotes op tafel hebben gelegd – ik weet het nog heel goed – was hun antwoord dat dat hun inschatting was. Daar moesten we het dan mee doen. Dat kan tellen qua wetenschappelijk onderbouwd zijn. Een ander antwoord was dat ze gewoon een quote hadden herhaald van een Franse politicus, die niet links is. Daar moesten wij dan toch tevreden over zijn? Dat was hun wetenschappelijke onderbouwing. Ofwel waren wij beiden op een andere hoorzitting aanwezig, ofwel denk ik dat de repliek van de minister zeer correct was en dat uw vraag ingegeven is vanuit een buikgevoel.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Laat me eerst en vooral opmerken dat we het voor de tweede keer 100 procent eens zijn vandaag, mevrouw Sminate, en we moeten opnieuw aan onze meningsverschillen werken.

Mevrouw Groothedde, ik begrijp uw poging om mij minister van alles te maken. Ik ben u daar eigenlijk stiekem ook erkentelijk voor, want dat is natuurlijk de droom van iedereen: dat hij op een gegeven moment de minister van alles kan zijn. Als u echter vertrekt vanuit het idee dat Gelijke Kansen een transversale bevoegdheid is en dat ik bovendien ook een verantwoordelijkheid draag ten aanzien van alle beleidsdomeinen en de kennisopbouw op die domeinen, dan is dat voor mij toch wel een heel brede interpretatie van mijn bevoegdheden. Als u mij ondervraagt over kennis en steunpuntenprogramma's en kenniscentra en het opbouwen van beleidsondersteunend wetenschappelijk onderzoek, dan mag u het mij niet kwalijk nemen dat ik naar mijn kerncompetenties verwijs. Als u daar een bredere vraagstelling aan wilt wijden – wat ik kan begrijpen en wat op zich een relevante vraag vanuit het parlement kan zijn –, dan denk ik dat u zich moet wenden tot de minister-president of misschien tot de minister die verantwoordelijk is voor het wetenschapsbeleid.

Ik wil in dat verband opnieuw benadrukken dat we in de kennisopbouw en in de wetenschappelijke ondersteuning geen stap achteruitzetten, maar stappen vooruitzetten. We investeren daar meer middelen in. Op mijn kabinet bekijken we samen met de administratie hoe we vanuit de bestaande wetenschappelijke bronnen die er vandaag zijn, bijvoorbeeld ook op het beleidsdomein Integratie en Inburgering, meer accurate cijfers kunnen krijgen. Er is vandaag veel cijfermateriaal, dat telkens van verschillende definities vertrekt. Een gekende vraagstelling is: wie is allochtoon en wie niet? Hoe ga je dat meten vanuit een wetenschappelijke insteek? Gaat het om de personen van wie de vader en de moeder een buitenlandse origine hebben of hun grootouders? Of die in het buitenland geboren zijn? Dat is één concreet voorbeeld van mogelijke problemen waar wij op botsen als we cijfermateriaal bij elkaar zoeken om ons beleid goed te onderbouwen. We willen dus ook stappen vooruitzetten op het gebied van de wetenschappelijke onderbouw.

Ik deel uw bekommernis dat dit op een degelijke, accurate en goed onderbouwde manier moet gebeuren. Ik kan alleen maar zeggen dat voor de administratie waarvoor ik verantwoordelijkheid draag, die kennisopbouw eerder versterkt wordt, omdat ik het belang daarvan heel goed inzie. Voor andere domeinen moet u de vraag stellen aan minister-president Jambon of aan minister Crevits, maar als u mij vraagt of er een verzwakking is van de wetenschappelijke onderbouw in het algemeen, dan heb ik, voor zover ik dat kan beoordelen, absoluut het omgekeerde gevoel. Ik heb het gevoel dat men voldoende accuraat blijft werken met de wetenschappelijke onderbouw, vertrekkende vanuit de keuze die gemaakt werd op 3 juli 2015, om niet langer centraal, maar gedecentraliseerd te werken met de steunpunten en de beleidsdomeinen daar zelf meer in te mobiliseren.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, we hebben het er al eerder over gehad, het is het eeuwige probleem met een transversale aangelegenheid. We zitten met gelijke kansen overal en dan is er het risico dat we nergens zitten. Ik vrees dat u wel een beetje minister van alles bent met dit beleidsdomein. Dat is dan hoe de kaarten verdeeld worden met dit beleidsdomein. Mijn collega fluistert dat u dat niet erg vindt, maar die rekening zal ik niet maken.

Minister, ik begrijp dat u het hebt over de domeinen waarvoor u bevoegd bent, maar het is wel zo dat het beleidsdomein Gelijke Kansen, juist doordat het transversaal is, ook een flow van informatie krijgt vanuit de andere beleidsdomeinen

van uw collega's. Als uw collega's de beslissing nemen dat er een bepaalde bundeling van informatie niet meer zal gebeuren en die aanvoer van beleidsondersteunend werk niet meer plaatsvindt, dan wordt het wetenschappelijk onderzoek misschien nog wel gedaan, maar dan bereikt het deze gremia niet meer. Wat dat betreft is er wel het risico dat we zonder aanvoer van die goede informatie dreigen in een heel ander discours te belanden.

Deze vraag is gestoeld op wat uw collega's doen, en niet noodzakelijk in uw beleidsdomein, maar ik vrees wel dat het op langere termijn flinke gevolgen kan hebben voor gelijke kansen, en vandaar mijn vraag.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de grondrechten van personen met een handicap – 919 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp-a): Minister, in de commissie Welzijn zijn bij uw collega Beke al talrijke vragen gesteld over de besparingen in de gehandicaptensector, maar ik wou dat ook graag eens vanuit een ander perspectief bekijken, omdat er ondertussen door van die besparingen in de sector van de gehandicapten, 140 personen met een handicap die verblijven in voorziening voor zelfstandig wonen, naar de rechtbank gestapt zijn vanwege die zogeheten correctiefase 2 waarover zoveel te doen is. Dat zijn allemaal mensen die 40 procent van hun budget zouden verliezen en bijgevolg niet meer in staat zijn om een menswaardig bestaan te handhaven.

De neerwaartse bijstelling van de zorggebonden punten en het budget komt er immers op neer dat bepaalde zorgtaken die vandaag gefinancierd worden vanuit de Vlaamse overheid, morgen niet meer gefinancierd worden. In het geval van zelfstandig wonen betekent dat natuurlijk dat aan die 24 op 24 uurshulp, die permanentie, in hun geval ook om te voldoen aan basisbehoeften, niet meer volstaan is. De 140 gebruikers die nu naar de rechter stappen, zijn trouwens voorafgegaan door een 10-tal personen met autisme die wegens gelijkaardige bezorgdheden omtrent hun grondrechten een juridische procedure hebben opgestart. Vandaar dat Vlaanderen vanuit de invalshoek van de internationale mensenrechtenverdragen en de internationale conventies zoals de Verenigde Naties-Conventie inzake de rechten van personen met een handicap ook gehouden is om een aantal fundamentele vrijheden te waarborgen.

In die zin had ik u als minister van Gelijke Kansen, vanuit die bevoegdheid en niet vanuit al die andere bevoegdheden die u daarnet toebedeeld gekregen hebt, uw visie daarover gevraagd.

Ten eerste hebt u ongetwijfeld kennis van de opstart van die juridische procedures. Maar in welke mate denkt u dat dat op een bepaald ogenblik zou kunnen leiden, na eventuele uitspraken van de rechtbank, tot de effectieve aantasting van die Vlaamse grondrechten van die personen met een handicap?

Ten tweede, hoe je het ook draait of keert, uit deze juridische procedures blijkt ook een falen van dialoog. Natuurlijk zou u kunnen zeggen dat men dat moet regelen met minister Beke. Maar de zorgontvangers hebben ettelijke keren geheld in de media, maar ook in een procedure die ze voor de rechtbank opgestart zijn, dat

er vanuit het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) weinig mogelijkheden tot interactie waren en dat de bereidheid om tegemoet te komen aan de bezorgdheden zeer beperkt was. Ik zou ook graag uw mening daarover hebben. Ik verwijs in mijn vraag naar een arrest van een tiental jaar geleden, waarin de Vlaamse Regering in het algemeen en de minister van Onderwijs in het bijzonder veroordeeld zijn – of de rechtbank zich alleszins in hun nadeel uitgesproken heeft –, omdat er ook te weinig gedaan werd in het onderwijs naar doventolken toe. Misschien zou dat dus een precedent kunnen zijn voor deze aangelegenheid.

Ten derde: bent u desgevallend bereid om vanuit uw bevoegdheid zo'n dialoog op te starten om het beleid van de Vlaamse overheid hier beter op af te stemmen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Vandenhove, ik voel mij opnieuw vereerd. Ik voel mij stilaan opnieuw een beetje de Grote Raad van Mechelen, waarbij men, als men bij de eigen minister zijn haring niet braadt, eens in beroep zegt te gaan bij die brave Somers, want dat is toch iemand met een groot hart en die gaat dat misschien allemaal op een andere manier bekijken. Ik begrijp dat; ik zou in uw plaats misschien hetzelfde doen. Ik ga dan ook heel concreet antwoorden op uw eerste vraag: ja, ik heb daarvan kennis genomen.

In verband met de tweede vraag, deel ik uw mening niet dat het hier gaat over het falen van een dialoog. Een transitie is nooit gemakkelijk, maar ik heb het volste vertrouwen in mijn collega Beke dat hij daar op een gepaste manier mee zal omgaan. Ik ga ermee akkoord dat dialoog een belangrijk onderdeel van wetgeving is, maar dat sluit niet uit dat er juridische procedures kunnen worden gevoerd. We leven in een rechtsstaat. Je kunt toch moeilijk die logica doortrekken en zeggen dat er geen dialoog geweest is voor alles wat in een juridische procedure uitmondt. Soms is er een dialoog, zelfs een intense dialoog, maar blijft men het fundamenteel oneens. En dan gebeurt het dat een van de partijen gebruik maakt van zijn recht om juridische stappen te zetten en naar de rechter te gaan.

Uw derde vraag: ik begrijp de vraag naar mijn bereidheid om de dialoog opnieuw op te starten. U probeert daarmee het debat opnieuw op te starten, maar in dezen is collega Beke bevoegd en ik heb vertrouwen in zijn capaciteiten om dat goed aan te pakken. Een groot deel van de antwoorden op uw vragen liggen trouwens bij collega Beke – u geeft dat zelf aan, u bent gentleman genoeg om dat tussen de lijnen door ook te suggereren. Ik stel voor dat u zich tot hem wendt, of beter gezegd, opnieuw tot hem wendt. Hij gaat u daar dan verdere informatie over kunnen geven.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp·a): Dank u wel, minister. Ik vind Mechelen wel een mooie en belangrijke stad, maar we gaan ook niet overdrijven. U hebt natuurlijk een punt bij alles wat u zegt. Dat is zo duidelijk als dat een plus een twee is.

Ik wil toch nog even verwijzen naar die rechtszaak van Fevlado, dat nu omgedoopt is tot Doof Vlaanderen. Ik denk dat de voorzitter dat ook weet, want dat is eigenlijk een onderwijskwestie: daar is alles ook op die manier begonnen en heeft de rechtbank uiteindelijk uitgesproken dat de Vlaamse Regering meer moest voorzien in doventolken dan toen het geval was. Natuurlijk, het staat mensen altijd vrij om naar de rechtbank te gaan. Men moet die uitspraak dan afwachten. Langs de andere kant: als ik zie – en daar zijn al vragen over gesteld aan minister Beke – dat op dit ogenblik meer en meer mensen overwegen om de juridische weg op te gaan in verband met deze aangelegenheid, denk ik dat dat hoe dan ook op dat ogenblik raakvlakken heeft met gelijke kansen zonder te vervallen in het u

toewijzen van meer of minder bevoegdheden, zonder het politieke spel te willen spelen tussen twee ministers. Ik zit al te lang in de politiek om te beseffen dat dat bij jullie niet zal lukken. Ik denk dat ook in deze omstandigheden, ondanks al mijn anciënniteit, ik dat toch moet proberen.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik ga mijn tijd opmeten, want daar wordt blijkbaar strenger op toegezien dan in de andere commissies. Ik ben in ieder geval heel blij dat de maatschappelijke uitdagingen voor mensen met een beperking zo uitgebreid aan bod komen in dit parlement. Ik ben daarvoor al in alle commissies geweest, behalve die voor Landbouw en Visserij, maar dat zal ongetwijfeld nog komen. Ik vind de basisfilosofie van uw vraag heel goed, namelijk: hoe kunnen we gelijke startkansen garanderen voor mensen, ondanks – of met – hun beperking? Ik vind die basisfilosofie zeer goed, want dat is de essentie. Daarvoor moeten we als overheid zorgen: voldoende steun zodat mensen een menswaardig leven kunnen leiden.

Ik stel me alleen de vraag – en dat vind ik ongelooflijk raar aan uw vraagstelling – waarom u net dit topic aanhaalt van de correctiefase. Ik ga niet in detail, want dat is inderdaad iets voor de commissie Welzijn. We hebben het daar al twee of drie keer over gehad. Maar de bedoeling van heel die correctiefase is geen besparing. Dat is fundamenteel onjuist. De bedoeling van de correctiefase – die trouwens in de vorige legislatuur afgesproken werd, waarbij u toen geen commentaar had en nu wel, wat uw goed recht is – is om scheefgetrokken financieringen uit het verleden recht te trekken. Dat zorgt net voor gelijke kansen. Dat zorgt ervoor dat iemand met een handicap op plaats Y dezelfde ondersteuning krijgt als iemand met dezelfde zorgnood, dezelfde handicap, op plaats X.

U hebt het altijd over de mensen die budget verliezen. Ik kan u honderden voorbeelden geven van mensen die budget bijkrijgen. Ik geef u het voorbeeld van Amelie, een dame van 36 met een zware dubbeldiagnose. Haar budget stijgt van 60 naar 85 punten. Ik ga geen andere voorbeelden geven, want dat zou ons te ver leiden. Maar er zijn heel veel mensen die budget bijkrijgen. Wat u eigenlijk zegt, als u tegen deze correctiefase bent, is dat die mensen geen gelijke kansen verdienen. Dat vind ik fundamenteel onjuist. Deze correctiefase is net bedoeld om gelijke kansen voor iedereen te garanderen. Daarom blijf ik daar, samen met mijn fractie, 100 procent achter staan.

U hebt natuurlijk gelijk dat de zorgcontinuïteit voor mensen die budget verliezen, gegarandeerd moet worden. Maar daar zijn checks en balances voor ingebouwd. We moeten daar inderdaad in dit parlement op toezien dat die behouden blijft. Ik ga er wel 100 procent mee akkoord dat u de problematiek rond mensen met een beperking wilt bekijken vanuit de invalshoek van gelijke kansen. Maar ik raad u dan aan om te werken rond topics als arbeid en toegankelijkheid, allemaal zaken waarover mijn fractie meer gezegd heeft dan sp.a deze legislatuur, maar goed, u kunt dat nog inhalen.

Deze correctiefase is echt een typisch voorbeeld van het garanderen van gelijke kansen. Ik vind het jammer dat u of uw collega's in de commissie Welzijn hebben gezegd achter de correctiefase te staan, in de plenaire vergadering dan weer niet, in deze commissie dan ook weer niet. U moet daar toch wel consequent in zijn. En ik hoop dat we de uitdagingen voor mensen met een beperking verder kunnen aanpakken, maar dat we dan ook wel eerlijk zijn over maatregelen die wel gelijke kansen garanderen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Vande Reyde, ik zal heel kort zijn. Uit uw uitstekende en goed onderbouwde woorden blijkt dat dit eigenlijk in de commissie

Welzijn thuishoort. Hier werken we aan andere thema's. De basisredenering dat de start van een juridische procedure op zich een argument is om in deze commissie over gelijke kansen te praten, vind ik een zeer brede interpretatie.

Het is evident dat dit met kansen te maken heeft. Het is evident dat met betrekking tot veel beleidsdomeinen vragen om uitleg kunnen worden gesteld over de vraag of we mensen gelijk en gelijkwaardig behandelen, maar het gelijkekansenbeleid vormt werkelijk de kern van een transitie in het welzijnsbeleid. Daar moet het debat ten gronde en op een deftige manier worden gevoerd. Ik kan enkel stellen dat ik vertrouwen in minister Beke heb. Hij doet dat op een ordentelijke wijze en wil de gelijke kansen van die mensen garanderen. De lopende procedure is een gevolg van het recht van mensen om naar de rechtbank te stappen. Ik heb daar respect voor. De rechter zal een uitspraak doen en dan moeten we die uitspraak aanvaarden of ertegen in beroep gaan. Dat is de situatie.

Mijnheer Vandenhove, ik begrijp dat u uw job doet. U probeert het gaatje in de defensie van de Vlaamse Regering te vinden, maar we zitten allebei al te lang in de politiek om te weten dat het niet zo eenvoudig is om dat met een vraag om uitleg te doen lukken.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp-a): Mijnheer Vande Reyde, we moeten opletten dat we hier niet het proces voeren dat in de rechtbank moet worden gevoerd, maar ik respecteer uw argument.

Minister, telkens ik minister Beke hierover heb ondervraagd, heb ik dat op een ordentelijke wijze gedaan. Ik ben van Sint-Truiden, wat betekent dat ik al eens niet ordentelijk ben, maar dit heb ik alleszins ordentelijk gedaan.

Het bewust arrest in verband met de tolken waarnaar ik heb verwezen, gaat over het verlies van een derde van de ondersteuning. Nu loopt dat voor de categorie waarover ik het heb soms op tot 40 of 50 procent. Ik wil dat debat hier niet verder voeren.

In uw antwoord hebt u terecht en perfect de andere invalshoek geschetst. De vraag is of dit al dan niet een gelijkekansendebat is. We moeten opletten dat we niet in woorden vervallen. We moeten over de partijgrenzen heen proberen de probleemgevallen op te lossen. Dat kan misschien het best in de rechtbank gebeuren – en de procedures zijn ingeleid –, maar we moeten dat natuurlijk ook op andere manieren proberen op te lossen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Annabel Tavernier aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het verplichte inburgeringstraject voor nieuwkomers in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest – 852 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, in 2017 nam de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie een ordonnantie aan die inburgeringstrajecten verplicht maakt in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Ondertussen is er ook een samenwerkingsakkoord tussen de gemeenschappen en het

Vlaams Parlement heeft op 24 april 2019 het instemmingsdecreet daarover aangenomen.

Jammer genoeg wordt de effectieve invoering van die inburgeringsverplichting in Brussel nu uitgesteld. De start van de verplichte inburgeringscursussen was vastgelegd op 1 januari 2020, maar dat is niet doorgedaan. Brussels minister Alain Maron, die samen met Elke Van den Brandt verantwoordelijk is voor Bijstand van Personen binnen het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, verklaarde dat de deadline onhaalbaar was voor de Brusselse gemeenten door een aantal technische en organisatorische problemen. Een nieuwe deadline werd tot op heden niet afgekondigd. Nochtans is Vlaanderen klaar om de uitwerking en toeleiding naar de Nederlandstalige verplichte inburgeringstrajecten in Brussel uit te rollen, maar de andere partners steken dus stokken in de wielen.

Bovendien blijkt uit een passage van het meerderheidsakkoord van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering dat ze de intentie heeft om over te gaan tot het organiseren van een apart Brussels inburgeringstraject vanwege de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC), dat in concurrentie zal staan met de Vlaamse en Franstalige trajecten.

Over die twee kwesties heb ik u al een vraag om uitleg gesteld in de commissievergadering van 12 november 2019. Toen gaf u aan dat er binnen afzienbare tijd een overleg zou plaatsvinden met minister Maron. Tijdens dat overleg zou u peilen naar de concrete plannen van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering met de inburgeringstrajecten in Brussel en naar de concrete stand van zaken met betrekking tot de effectieve invoering van de inburgeringsverplichting. Eind december konden we in de pers lezen dat dat overleg begin januari op de agenda stond.

Minister, wat zijn de algemene conclusies en resultaten van uw overleg met minister Maron?

Kunt u verduidelijken wat de concrete plannen zijn van het Verenigd College van de GGC met de inburgeringstrajecten in Brussel? Is er sprake van plannen rond een apart inburgeringstraject vanwege de GGC?

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de effectieve invoering van de inburgeringsverplichting? Wat is de nieuwe vastgelegde deadline voor het van start gaan van die verplichte inburgering?

Heeft minister Maron concreter toegelicht welke hinderpalen de Brusselse gemeenten beletten om tijdig voorbereid te zijn en welke Brusselse gemeenten de grootste problemen ervaren?

Hoe zult u, samen met uw bevoegde collega's uit de Vlaamse Regering, de effectieve invoering van de inburgeringsverplichting in Brussel verder opvolgen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Tavernier, hartelijk dank voor uw vraag. U herinnert zich ongetwijfeld dat u mij in het verleden had gevraagd om contact op te nemen met de collega's in Brussel. Uw wensen zijn mijn bevelen. Ik heb dat dan ook gedaan. Alle gekheid op een stokje: het was inderdaad belangrijk dat we dat zouden doen. Ik heb op maandag 6 januari 2020 overleg gehad met minister Maron en minister-president van de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF) Barbara Trachte. Dat was, zoals altijd, een hoffelijk en constructief gesprek, waarbij ik wel heel duidelijk heb gemaakt dat de Vlaamse Regering erop staat dat het samenwerkingsakkoord en de verplichte inburgering zo snel als mogelijk operationeel worden. Dat is het standpunt van de Vlaamse Regering, gedragen door de steun van het Vlaams Parlement. Ik heb heel helder en duidelijk gesteld dat het voor ons

essentieel is dat, als je een samenwerkingsakkoord afsluit, alle partners eraan gehouden zijn om dat ook op een correcte en juiste manier door te voeren.

Ministers Maron en Trachte verklaarden alles ook zo snel mogelijk te willen invoeren. Zij zijn daar ook duidelijk over geweest. Wat het principe betreft, willen zij dat. Ze hebben mij verzekerd dat ze daar ook in geloven en dat ze dat belangrijk vinden, maar hebben ook gewezen op technische problemen waarmee ze in Brussel worstelen. Het grootste probleem waar zij mee worstelen, volgens de informatie die ze mij hebben verschaft, is het ontbreken van een registratie- en opvolgings-systeem.

In Vlaanderen gebruiken we daarvoor de Kruispuntbank Inburgering (KBI). Ook daar hebben we jaren aan gewerkt om het systeem performant te krijgen en te zorgen voor een uitwisseling tussen deze Kruispuntbank Inburgering, de databanken van VDAB en Onderwijs. Langs Nederlandstalige kant in Brussel kan deze kruispuntbank nu reeds worden gebruikt. Enkel de uitwisseling tussen Actiris en Onderwijs moet nog worden gerealiseerd.

Op 7 februari zitten mijn diensten samen met de diensten van COCOF en de GGC om inzage en toelichting te geven bij onze KBI-databank, dit om de Franstaligen ook meer inzicht te geven in de databank en het opzetten van eigen Brusselse registratiesystemen mee te faciliteren. Ik ben zelfs zover gegaan met aan te bieden om onze technologie te gebruiken als dat de zaken versnelt. Op 7 februari komen ze kijken hoe alles bij ons werkt.

Ik heb er ook op aangedrongen om zo snel mogelijk een heldere kalender te realiseren waarbinnen het samenwerkingsakkoord kan worden geïmplementeerd en dus duidelijk te maken wanneer die verplichte inburgeringstrajecten kunnen starten. Ze hebben mij dit toegezegd. Op dit moment heb ik die kalender nog niet, maar ik houd de vinger heel goed aan de pols.

Tijdens het gesprek werd er niet ingegaan op een eigen Brussels traject. Daar hebben de ministers geen melding van gemaakt. Ze hebben niet de ambitie uitgesproken om een eigen Brussels traject te realiseren. Er is wel afgesproken dat men in Brussel zo snel als mogelijk de verplichting invoert. Daarbij gaan we vanuit de Vlaamse Gemeenschap zo goed mogelijk proberen samen te sporen met de COCOF. Ik denk dat dat ook logisch is.

Wat de opvolging vanuit de Vlaamse regering betreft: ons engagement staat vast. Er is bijna 4 miljoen euro per jaar voorzien om vierduizend trajecten per jaar te kunnen realiseren. Er wordt ook afgestemd met minister Dalle. Die afstemming verloopt zeer goed.

De stuurgroep die volgens de samenwerkingsovereenkomst moet worden opgericht, komt binnenkort samen. De GGC heeft daartoe een officieel schrijven gericht aan de verschillende partijen. Een concrete datum wordt momenteel vastgelegd door de betrokken diensten.

Zolang de verplichte inburgering in Brussel niet operationeel is – en ik betreur dat samen met u –, is het belangrijk voor het traject van de Vlaamse Gemeenschap dat we ons zo goed mogelijk voorbereiden op de verplichting. Daarom zal het Agentschap Integratie en Inburgering-bon de komende maanden zo sterk als mogelijk inzetten op wervingsacties en goede afspraken met mogelijke doorverwijzers, zoals Nederlandstalige scholen, gemeenschapscentra en het Huis van het Nederlands.

Ik hoop dat ik hiermee een antwoord heb gegeven op uw bekommernissen en vragen.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij dat u uw beloftes nakomt. Het stemt mij tevreden dat u effectief hebt samengezeten met minister Maron en minister Dalle.

Het is belangrijk dat u uw collega's van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) bij de les houdt en de urgentie van dit dossier levendig houdt. Van uitstel komt vaak afstel en zover mogen we het niet laten komen.

U stond erop dat Brussel de deadline van 1 januari 2020 zou halen. U staat er nog steeds op en dat stelt mij tevreden. Ze hebben het dus niet gehaald. Ik hoop dat het geen precedent vormt en dat de inwerkingtreding van de verplichte inburgering niet eindeloos wordt uitgesteld. Vlaanderen is er klaar voor. Het samenwerkingsakkoord is er. Het is nu tijd dat alle partijen hun woorden in daden omzetten en het samenwerkingsakkoord uitvoeren.

Ik kan niet genoeg benadrukken hoe belangrijk die verplichte inburgering is. Net als u willen wij vermijden dat nieuwkomers in de marge van de samenleving terecht komen en dat de sociale cohesie van een stad afbrokkelt. Daarom is die verplichte inburgering heel noodzakelijk. Ze is al van kracht in Vlaanderen sinds 2004. We hebben nu eindelijk de Brusselse collega's ervan overtuigd. Hopelijk is die overtuiging er, maar de implementatie blijft jammer genoeg nog uit. Ik zie daar eerlijk gezegd niet snel verandering in komen, want, zoals u zelf hebt gesteld, er is nog altijd geen nieuwe deadline. Ik hoop dat die kalender op uw vraag er snel komt.

Ik ben ook blij dat dat apart Brussels traject er niet komt. Een beetje concurrentie kan natuurlijk geen kwaad, maar ik ben toch wel een beetje bang voor de gevolgen die dat zou hebben voor de Nederlandstalige trajecten in Brussel. Hoe zouden we immers garanties krijgen dat er een evenwicht zal zijn tussen het aanbod van Nederlandstalige en dat van Franstalige inburgeringstrajecten? Vraag maar aan de mensen die in de bicommunautaire ziekenhuizen of rusthuizen zitten hoe efficiënt en tweetalig die Brusselse diensten in het gewest zijn. Dat is toch heel problematisch.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Minister, ik kan me voorstellen dat de institutionele context van Brussel niet de eenvoudigste zaak is, maar wat u hebt geschetst, lijken me toch wel goede stappen te zijn. Is het ondenkbaar of is het ooit geopperd om de Nederlandstalige tak wél al te laten starten met die inburgeringscursussen? Als ik het zo hoor, trappelen zij immers blijkbaar ter plaatse omdat er inderdaad geen beweging is. Administratief zou men daar echter wel klaar zijn om te kunnen vertrekken, met die kruispuntbank. Is het ondenkbaar om dat los te koppelen, om bijvoorbeeld al een vrijwillig parcours in te richten? Ik kan me immers voorstellen dat er best wel heel wat mensen zijn die eigenlijk echt wel zitten te wachten op zo'n traject in Brussel.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Tavernier, ik denk dat wij volkomen op dezelfde golflengte zitten, dat er dus tussen onze standpunten moeilijk een speld te krijgen is. Dat is een positieve zaak. We behoren trouwens tot dezelfde meerderheid. Dat hoort ook zo. Ik ben heel duidelijk geweest tegen hen, vanzelfsprekend in een constructieve dialoog, en ik moet eerlijk zeggen dat zij op hun beurt ook heel duidelijk zijn geweest tegen mij, namelijk dat ze geloven in die verplichte inburgering, dat ze die mentale stap hebben gezet. Ze verwezen er trouwens naar dat ze daar lokaal in sommige gemeenten van Brussel historisch ooit het voortouw in hebben genomen. Ik ken de situatie echter minder goed dan u. Ze willen dat ook gerealiseerd zien.

Dat ze op 7 februari al opnieuw willen samenzitten bewijst toch wel dat er een uitdrukkelijk engagement is om vooruitgang te boeken. Ik heb hun ook nog niet gevraagd om die kalender tegen vandaag te bezorgen, dus ze zijn ter zake niet in de fout gegaan tegenover mij, maar ik verwacht die toch wel op korte termijn. Ik vind dat heel belangrijk voor de nieuwkomer, omdat de mensen die in onze samenleving terechtkomen, nood hebben aan die inburgeringscursussen, ook aan het verplicht karakter daarvan, omdat ze anders tussen de mazen van het net vallen en onvoldoende kansen hebben om hier een volwaardig burgerschap te beleven, bij te dragen en een eigen toekomst op te bouwen. Ik vind het echter ook belangrijk voor de ontvangende samenleving. Anders heb je te weinig sociale cohesie en zijn er te veel mensen die in de marge van de samenleving terechtkomen.

Het is dus voor iedereen belangrijk dat het gebeurt. Ik kan alleen maar zeggen, op basis van het gesprek dat ik heb gevoerd, dat dat inzicht werd gedeeld door mijn gesprekspartners. Ik probeer dat op een zo offensief mogelijke manier te doen, waarbij ik natuurlijk nooit verantwoordelijk kan worden gesteld indien er een blijvend gebrek aan vooruitgang zou zijn. Dan kan ik alleen maar worden aangesproken op de inspanningsverbintenis die ik doe om daarin vooruitgang te boeken. Dat zal ik ook blijven doen. Ik zoek alle mogelijke wegen om dat mogelijk te maken, onder meer ook door aan te bieden dat we de infrastructuur die wij doorheen de jaren hebben uitgebouwd, ook ter beschikking stellen, dat we aan kennisdeling doen, ook wat de technische aspecten van de opbouw van zo'n informatienetwerk betreft.

Mevrouw Partyka, ik vind dat ons uitgangspunt absoluut moet zijn dat we het samenwerkingsakkoord ook realiseren, dat we dat samen doen. Er bestaan vandaag al vrijwillige inburgeringstrajecten. Die bestaan al sinds 2004. Sinds 2004 zijn ongeveer 30.000 mensen in die vrijwillige inburgeringstrajecten gestapt, wat toch een behoorlijk aantal is. Die zijn er dus al. Maar als je dat in de Brusselse context werkbaar wilt maken, moeten alle partijen daarin samen stappen. Wie ga je verplichten? Het vrijwilligerstraject is er. We promoten dat verder. Maar het verplicht maken vraagt natuurlijk een samenwerking met alle actoren in de Brusselse context, voor zover ik dat juist kan inschatten.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, dank u voor uw antwoorden. Ik hoop dat uw Brusselse collega's hun woorden zullen omzetten in daden. Ik ben blij te horen dat u blijvend in overleg zult treden, niet alleen om eventuele onduidelijkheden de wereld uit te helpen of om kennis uit te wisselen, maar vooral om hen bij de les te houden en, nogmaals, om die urgentie in het dossier levendig te houden.

Het is tijd dat Brussel de hand aan de ploeg slaat. De tijd voor institutionele spelletjes is voorbij.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maaike De Vreese aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de meetbare impact van initiatieven voor integratie en inburgering – 927 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, ik denk dat het niet altijd gemakkelijk is om de impact van initiatieven voor integratie en inburgering te meten.

U wilt deze legislatuur de sociale samenhang versterken door netwerken te stimuleren die het sociaal weefsel vormen. Dat is terecht. Dit wilt u doen door goede praktijken te bundelen en ter beschikking te stellen van de lokale besturen en het middenveld. Versnippering in overheidsondersteuning gaat u tegengaan, maar u zult ook kansen aan nieuwe initiatieven geven die eventueel out of the box denken. U hebt hierbij expliciet en extra aandacht voor het verankeren van experimentele projecten met een positieve impact op sociale cohesie en integratie. U gaf in uw beleidsnota aan dat u hierbij streeft naar meetbare impact. Ik denk dat dat niet altijd zo gemakkelijk is.

Ik stelde een schriftelijke vraag over de buurtstewards. U hebt die projecten verlengd. Dat werd voor de kerstvakantie op de ministerraad beslist. Het viel mij op dat er weinig informatie is over de doelgroepen die werden bereikt door dit project. Er zijn weinig cijfers, waarschijnlijk omdat het niet altijd evident is om cijfers daarover te verkrijgen. Dat was de aanleiding voor mij om mij af te vragen hoe we zullen meten, niet kwalitatief maar kwantitatief, wanneer we nieuwe projecten ondersteunen met subsidies.

Minister, hoe zult u nieuwe initiatieven en projecten monitoren en evalueren? Welke methodiek hanteert u daarbij?

Hoe zult u streven naar meetbare impact, zowel bij Vlaamse als bij lokale projecten?

Hoe staat u tegenover de mogelijkheid om een principe met resultaatsfinanciering toe te passen of een concept van sociale-impactobligaties uit te werken, zoals dat ook in de sociale sector gebeurt?

Welke criteria hanteert u bij de financiering van initiatieven of projecten? Wanneer zult u deze invoeren? Zult u telkens een deftige rapportage hanteren als criterium voor het toekennen van budget?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw De Vreese, ik wil u danken voor uw vragen, die ik heel relevant vind. U hebt op een zeer goede manier mijn beleidsintenties beschreven. U hebt dat gedaan, voel ik, vanuit een zeker begin van enthousiasme. Dat pleziert mij als minister.

De kern van uw vraag is de juiste vraag. Ik denk niet dat u betwist dat we zulke projecten moeten uitbouwen, dat we ervoor moeten zorgen dat die projecten segregatie tegengaan en kansen creëren. U vraagt naar de meetbaarheid van projecten. Dat is iets wat ik in mijn andere hoedanigheid, als burgemeester, twintig jaar lang heb meegemaakt. Je ziet mensen die geloven in een bepaald project en daar heel enthousiast over zijn. Dan wil je dat graag subsidiëren. Maar als je naar de output vraagt, krijg je soms heel omstandige rapporten, waaruit je echter niet kunt afleiden wat het echte, effectieve succes of de effectieve impact op het terrein is geweest.

En als je dan wat dieper begint te graven, stel je vast dat veel van de middelen vaak gaan naar het heen en weer schrijven van documenten, mensen die achter hun bureau analyseren wat ze willen gaan doen of wat ze van plan waren te doen. Maar er is niet altijd veel effect. Of, als er effect is, zijn het soms maar druppeltjes op een hete plaat. Waar ik naar op zoek zal gaan, zijn wat meer robuuste projecten, die uitrolbaar zijn, waarbij de meetbaarheid centraal staat. Dat is een uitdaging. Je moet dan heel goed definiëren wat je precies wilt meten, wat je wilt bereiken, wat je nulmeting is, wat de voortuitgang is die je zoekt.

Tot nu toe werken we met projectaanvragen. U kent dat systeem. Daarbij worden projecten inhoudelijk en financieel geëvalueerd door de administratie en probeert men zo goed mogelijk te monitoren.

Hoe wil ik dat verbeteren? Ik heb u uitgelegd hoe we versnippering willen tegengaan. Ik geef een voorbeeld. Bij het Agentschap Integratie en Inburgering werken 120 mensen die de lokale besturen bijstaan in het zoeken naar hoe je een integratiebeleid moet voeren. Als zij vroeger bij mij op het stadhuis kwamen – en dat zal vandaag wellicht niet anders zijn – dan waren dat mensen van goede wil, met plannen en ideeën of ideetjes. Maar wij hadden vaak vragen bij de reële impact op het terrein. We moeten in Vlaanderen detecteren waar de goede projecten zitten die inhaken op de kernpunten die voor ons belangrijk zijn, zoals schooluitval, arbeidsmarkt en samenleven. Het moet concreet zijn, reëel: hoe doe je dat, hoeveel mensen bereik je, hoeveel vooruitgang kun je boeken?

We hebben daarvoor onder meer een platform opgericht tussen de Universiteit Antwerpen en de Universiteit Brussel: het Kennisplatform Diversiteit, Stedelijkheid & Burgerschap in Mechelen. De komende jaren zullen wij daar intensief mee samenwerken. Zij zullen voor ons mee die wetenschappelijke onderbouw mogelijk maken, naar meetbaarheid en output. Ik heb al contact gehad met een aantal universiteiten, bijvoorbeeld met professor Phalet. Zij heeft de studie gemaakt die aantoonde dat, wanneer in je kennissenkring één persoon buiten je etnisch-culturele groep valt, je kansen op de arbeids- en woningmarkt verdubbelen. Ik heb haar gevraagd om mij daarover meer informatie te geven en nieuwe wetenschappelijke inzichten ter zake. Ik denk namelijk dat dat de methode is die we moeten volgen. Alleszins wil ik via het bundelen van goede praktijken, het tegengaan van versnippering en wetenschappelijke onderbouw, komen tot een meer performant beleid.

Ik vind uw suggestie over sociale-impactobligaties, een heel goede suggestie. VDAB heeft begin 2019 zijn eerste sociale-impactobligatie opgezet. Het betreft een samenwerking tussen Impact Capital van Piet Colruyt en de codeerschool BeCode, waarbij de komende vijf jaar 270 neet-jongeren (not in education, employment or training) worden toegeleid naar een job. Dat zijn jongeren die noch een opleiding volgen, noch onderwijs hebben genoten, noch aan het werk zijn. De eerste evaluatie komt er binnen een jaar. Dat lijkt me een heel interessante piste om output-gerelateerd te denken. Ik ben zelf voorstander van die privaat-publieke samenwerking. Niet alles moet door de overheid gebeuren. Hoe meer wij het middenveld en de private sector kunnen mobiliseren, hoe beter. Ik neem uw suggestie mee en zal daarop inzetten in mijn beleid, zodat u kunt zeggen dat dat voor een deel ook uw beleid is.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Ik was er zelf ook van overtuigd dat dat een goede piste is, die u kunt meenemen en waarmee de Vlaamse Regering aan de slag kan. Meten is weten. Dat trekken we ook door in het volledige regeerakkoord: op ieder vlak streven we naar excelleren, naar de top. Ook in deze projecten kunnen we daarnaar streven. We kunnen de mensen die subsidies aanvragen, vragen om die zo goed mogelijk in te zetten. Zo kunnen we nagaan of we wel degelijk de doelgroep bereiken die we willen bereiken en of we daarvan resultaten zien.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Wat die sociale-impactobligaties (SIO's) betreft: dat is inderdaad een zeer nuttig en nieuw instrument, dat ook in dit domein zeker gebruikt kan worden.

U hebt verwezen naar de eerste projecten met VDAB die al zijn opgestart. De evaluatie daarvan moet nog gebeuren. We krijgen vanuit het werkveld wel signalen dat het systeem op zich veelbelovend is, maar nogal moeilijk uitvoerbaar, en in de praktijk voor veel administratieve rompslomp zorgt. Als u dat ook in uw domein zult meenemen, geef ik die bekommernis al meteen mee. We hebben het er in de

commissie voor Werk ook al over gehad, maar ik geef u die bekommernis hier al mee zodat u dat mee in de gaten houdt.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Ongena, als ik een obsessie heb, dan is het het vermijden van zoveel mogelijk administratieve rompslomp. Ik heb daar in mijn privéleven al last genoeg mee, dus ik zal dat andere mensen ook niet aandoen. Ik denk inderdaad dat het een effectief en efficiënt instrument moet zijn. Natuurlijk is het grote gevaar van veel meten net de administratieve rompslomp, dan beginnen we weer allerlei procedures voor registratie te bedenken. Maar ik denk dat we moeten proberen om vooral op macroniveau te meten, dat is belangrijk. Dat moet wel mogelijk zijn als je probeert om voldoende robuuste instrumenten in beeld te brengen.

School in Zicht is een voorbeeld dat ik u uit eigen ervaring wil geven. Wij zijn daar in Mechelen mee bezig geweest – ook in andere steden doet men dit – en daardoor weten we exact hoeveel gezinnen de keuze maken om hun kinderen naar een andere school te sturen. Dat waren er in Mechelen in 3 jaar tijd 183. Daardoor werden we enthousiast over dat project, omdat je kunt zeggen dat 183 gezinnen die heel fundamentele stap zetten om hun kind naar een andere school te sturen. Dat was ongeveer 5 procent van die leeftijdscategorie en daardoor had je een impact op minstens 3, 4 scholen die volledig gesegregeerd waren en opnieuw opengebroken werden voor diversiteit. Op zo'n moment heb je geloofwaardige cijfers, waarover je kunt zeggen dat hiermee een verschil is gemaakt. Het kan, zulke projecten. We hebben een project dat Jeugdwerk voor Alleman heet, waarbij we met een medewerker getracht hebben om jongeren met migratieroots naar het klassieke jeugdwerk te leiden. Want men zegt dan dat onmogelijk is, dat dat niet gaat, dat het een andere cultuur is en dit en dat, maar in één jaar tijd hebben we bijna 40 jongeren naar het jeugdwerk toe geleid, van wie verschillende jongeren ook in de leiding terechtkwamen. Dan kun je zeggen dat dat zinvol is. Als het er 3 waren geweest, dan was dat niet zinvol. Eigenlijk kun je op die manier een selectie maken tussen de goede en minder goede projecten.

Impact kan op verschillende manieren gemeten worden, maar ik ben het volkomen met u eens dat we dat moeten doen. Die SIO-systemen laten ook aan privéorganisaties toe om in te schrijven en om daarmee een bepaalde doelstelling te realiseren. Als dat lukt, krijgen ze daarvoor een prijs; lukt dat niet, dan krijgen ze daar niets of minder voor. Ik vind dat goede en heldere systemen, waarmee we moeten werken, omdat ik denk dat in heel het debat over samenleven, integratie en inburgering, naast storytelling, die soms heel negatief is – al kun je ook aan positieve storytelling doen en heel wat mooie succesverhalen vertellen –, feiten en juiste cijfers een belangrijk element van een beleid zijn. Je kunt op die manier de problemen onder ogen zien, en die zijn er ook, maar ook de vooruitgang die vaak wordt geboekt mooi in beeld brengen.

Mevrouw De Vreese, u vindt in mij dus een bondgenoot in uw voorstel om aan de SIO's te werken.

Als ik nog een element mag meegeven. U hebt in uw eerste vraag verwezen naar het project over buurtstewards. Dat is een project dat wij heel expliciet, op verzoek van de betrokken burgemeesters uit Antwerpen, Gent, Sint-Niklaas en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), hebben gecontinueerd, omdat zij met een van moeilijkste groepen in onze samenleving, de Roma, werken. Die burgemeesters waren echt wel vragende partij om de kennisopbouw die er was en de relaties die gelegd waren met de mensen en de concrete successen op het terrein te continueren. Ik heb dat dan ook met veel plezier gedaan, maar ik begrijp dat u dat als een voorbeeld aanhaalde ter illustratie van een beleid dat nood heeft aan data.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Dat is inderdaad zo. Ik hoorde via de collega's uit Sint-Niklaas dat zij zeker de kwaliteit van de buurtstewards inzien en dat zij dat project zeker ondersteunen. Ik ben blij dat u die SIO's genegen bent en dat we daarmee aan de slag zijn gegaan, dat we zullen kijken hoe die nu reeds geëvalueerd worden en dat we daar ook positief tegenover staan.

U zult de wetenschappelijke meetbaarheid vooropstellen. Het grote voordeel van die sociale-impactobligaties is volgens mij dat je naar een schaalvergroting kunt gaan zonder dat je daar zelf als Vlaamse overheid weer subsidies moet tegenoverstellen. Het is belangrijk dat projecten, die dan ook nog zullen moeten bewijzen dat ze effectief en efficiënt zijn, een grotere schaal zullen kunnen aannemen. Ik ben benieuwd wat de toekomst daaromtrent zal brengen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de organisatie van de Gemeente-Stadsmonitor – 882 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, in 2017 lanceerde het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) en de Vlaamse Statistische Autoriteit de Gemeente-Stadsmonitor. In het voorjaar van 2018 konden de resultaten worden gepubliceerd.

De Gemeente-Stadsmonitor bevat meer dan 200 omgevingsindicatoren waarvan er bijna 100 worden verzameld door middel van een driejaarlijkse burgerbevraging. Van woensdag 25 maart tot midden juni organiseert ABB daarom een nieuwe burgerbevraging. Een representatieve groep van 400.000 burgers tussen de 17 en 85 jaar zal worden uitgenodigd om de survey in te vullen. Zoals uit de vorige monitor bleek, bevat deze een grote hoeveelheid aan informatie waarmee de lokale besturen aan de slag kunnen om een beleid te ontwikkelen op maat van de noden en de behoeften van hun inwoners.

In welke mate werd de vorige burgerbevraging van de Gemeente-Stadsmonitor geëvalueerd? Zo ja, wat zijn de resultaten daarvan?

Zijn er in de nieuwe burgerbevraging wijzigingen aangebracht in de surveyindicatoren? Zo ja, waarom?

In welke mate werd opgevolgd hoe de lokale besturen gebruik gemaakt hebben van deze monitor om hun beleid gestalte te geven? Met ander woorden, is het een nuttige tool?

Wanneer zullen de resultaten worden bekendgemaakt?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Warnez, ik dank u voor uw vragen. Ik moet u opbiechten dat ik als burgemeester altijd enorm gefascineerd was door die stadsmonitoren. Ik wachtte telkens met spanning af tot de volgende er kwam. Ja, het is voor een stuk de evaluatie van het lokaal beleid. Het voordeel is dat er zoveel indicatoren zijn, dat je er altijd wel kunt vinden waarmee je naar buiten kunt komen. Over andere ben je dan weer wat stiller. Intern, in de organisatie is het toch wel een heel interessant reflectiemoment.

Burgemeesters die dat al hebben gekregen – tegenwoordig zijn er ook gemeentemonitoren –, weten dat dit toch wel een mooie foto oplevert van uw beleid. Het is een moment waarop je in de spiegel kijkt en daar conclusies uit kunt trekken. Ik ben ervan overtuigd dat die Stadsmonitor een wezenlijke impact heeft op beleidsbeslissingen. Als ik naar mijn eigen stad mag verwijzen, dan is de bibliotheek er gekomen vanwege de Stadsmonitor. We waren dertiende in een lijst van dertien en we hebben daaruit besloten dat we daarin moesten investeren. Dat is een heel concreet voorbeeld van hoe het werkt.

Dan kom ik tot uw vragen. U vroeg of de gemeente- en stadsmonitoren werden geëvalueerd. Dat is inderdaad gebeurd, met betrokkenheid van alle lokalen besturen. Die evaluatie was tweeledig. Er was een praktische evaluatie omtrent de organisatie van de survey. Naar aanleiding van deze evaluatie werden een aantal zaken beslist. In de aankomende bevraging mikken we bijvoorbeeld op meer digitaal ingevulde vragenlijsten. Maar na een herinnering bieden we de mogelijkheid om ze op papier in te vullen. Wie onvoldoende digitaal vaardig is, moeten we immers meehebben. Daarom werken we nu met die tweetrapsraket.

De evaluatie betrof ook de inhoud van de vragenset. De bestaande vragenlijst werd gescreend, samen met de lokale besturen, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en het Kenniscentrum Vlaamse steden, vanuit de vraag of we de juiste zaken op de juiste manier bevragen, en vanwege de nieuwe thema's die op de agenda opduiken. Ook ikzelf heb de vragenlijst aandachtig bestudeerd in dialoog met ABB. Dit resulteerde in een aantal aanpassingen van de vragenset en de bevragde indicatoren.

De vergelijking over de verschillende stadsmonitoren heen blijft immers belangrijk. Als je elke keer opnieuw nieuwe vragen bedenkt, heb je geen vergelijkingsbasis meer. Natuurlijk moeten er voldoende zaken zijn die doorheen de tijd stabiel gemeten worden, op eenzelfde manier, eenduidig, want anders zijn we appels met citroenen aan het vergelijken. Maar er zitten ook opnieuw een aantal nieuwe vragen in.

Zijn er in de nieuwe burgerbevraging wijzigingen aangebracht in de surveyindicatoren? Ja, om drie redenen. Er zijn wijzigingen vanwege de inhoudelijke evaluatie, daar heb ik daarnet op geantwoord.

Ten tweede werden de vragen en de indicatorenset voor de gemeenten en de centrumsteden geharmoniseerd. Die was voor de steden immers uitgebreider dan voor de gemeenten, we gaan ze nu op eenzelfde niveau brengen, omdat iedereen gelijk moet zijn – dat moet u, mijnheer Warnez, als muziek in de oren klinken. Wij hebben ook een aantal toevoegingen gedaan, maar daarnaast hebben we ook een aantal zaken geschrapt, omdat anders de vragenlijst te lang wordt, mensen beginnen af te haken op die vragenlijst. We hebben die dingen geschrapt waar er overlap was in vragen. We hebben daar vooral gezocht om zo weinig mogelijk informatieverlies op te lopen.

In welke mate werd opgevolgd hoe de lokale besturen gebruikgemaakt hebben van deze monitor om hun beleid gestalte te geven? Naast mijn ervaring, die ik graag deel met iedereen, werden er ook verschillende feedbacksessies georganiseerd met focusgroepen, gebruikersworkshops en interviews met vertegenwoordigers van lokale besturen, maar tot op heden niet met alle lokale besturen. We hebben dus heel wat lokale besturen en vertegenwoordigers ervan bevragd, we hebben dat nog niet met alle gedaan – het is natuurlijk ook heel omvangrijk om dat met alle te doen. Uit deze sessies leert de administratie dat de monitor een belangrijk instrument is geworden voor de opmaak van de strategische plannen en meerjarenplannen.

Ik begrijp van ABB dat ze dit voorjaar een volledige screening zullen doen van de meerjarenplannen van de lokale besturen om te bekijken in welke mate de indicatoren uit de monitor worden gebruikt in die meerjarenplannen en om die indicatoren ook zeker mee te nemen in het datarapport voor elk lokaal bestuur.

Uw laatste vraag was: wanneer zullen de resultaten bekendgemaakt worden? In maart 2021. We moeten nog een jaar en twee maanden vol spanning wachten om te kijken hoe onze gemeente of stad verder positief of negatief evolueert.

Ik hoop dat ik daarmee geantwoord heb op uw bezorgdheden, collega Warnez.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Bedankt, minister. Ook ik kijk uit naar de resultaten, ook al moet de bevraging nog beginnen. Ik denk dat vele lokale bestuurders dat dus doen: aftellen naar maart 2021.

U begrijpt dat ik als voormalig academicus toch met argusogen naar bevragingen kijk, want ik geloof in het adagium 'meten is weten', maar ik geloof ook in het adagium 'met cijfers kun je alles bewijzen'. Ik ben dus heel blij dat er een evaluatie is, misschien is er, richting administratie, daarvan ook ergens een schriftelijke neerslag te verkrijgen, of niet? Wat ik vooral belangrijk vind, is het volgende. Als er een aanpassing is aan de vragenset, lijkt het mij naar vergelijkbaarheid toe ook zinvol om, als we die resultaten gepubliceerd zien op de website, ook aan te duiden waar een vraag anders gesteld is en waarom dat zo is. Als we dan cijfers gaan vergelijken – en de media gebruiken die cijfers heel hard, wat ik ook goed vind –, moeten daar ook correcte conclusies uit getrokken worden.

De voorzitter: De heer Vandepuut heeft het woord.

Steven Vandepuut (N-VA): Ik bedank eerst en vooral de heer Warnez voor zijn vraag, want ik denk dat het een heel interessante vraag is. We hebben hier vorige week of de week daarvoor een uitgebreide discussie gehad over de noodzaak aan beleidsinformatie voor steden en gemeenten, en zeker voor diegenen die daarmee aan de slag willen. Het kader is natuurlijk de Gemeente-Stadsmonitor, een bevraging; het zijn meestal geen heel concrete data, maar wel heel belangrijk in functie van strategische plannen en zeker ook voor het meten van de impact van gemeentelijk beleid bij de burger. In dat kader is het natuurlijk goed dat elke gemeente kan rekenen op haar aandeel in die monitor. Minister, ik heb ook gelezen in de vorige bevraging – ik heb dat trouwens vastgesteld voor mijn eigen stad – dat er toen twee steden waren die niet hadden deelgenomen aan de mogelijkheid voor centrumsteden om op dieper niveau te gaan, namelijk een aantal wijken of deelgemeenten te selecteren waarin men dat mocht.

Ik heb niet kunnen achterhalen waarom dat destijds niet gebeurd is voor mijn eigen stad. Een van de zaken is wel dat dat natuurlijk kosteloos is op het niveau van de gemeente, maar dat het financiële implicaties heeft als men zou verkiezen om op wijkniveau of op het niveau van de deelgemeenten te meten. Voor vele van onze centrumsteden is het natuurlijk zo dat een wijk of een deelgemeente vaak het inwonersaantal van vele gemeenten in Vlaanderen overschrijdt. In dat kader zou ik toch aan de minister willen vragen in welke mate er een bereidheid is om die kosten te bekijken die in centrumsteden gekoppeld zijn aan het fijnmaziger maken van de monitor, want daar komt het eigenlijk op neer. U weet net zo goed als ik, minister, dat in een centrumstad de ene wijk of de ene deelgemeente niet de andere is en dat er vaak heel specifieke elementen zouden kunnen naar boven komen, zeker als we het hebben over elementen als dienstverlening en veiligheid.

Minister, ik heb daarover een concrete vraag. In welke mate is er bereidheid om te bekijken hoe die kosten voor centrumsteden onder controle kunnen worden gehouden?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dat zijn zeer interessante en uitdagende vragen voor een titelvoerend burgemeester van een centrumstad. *(Lacht)*

Eerst en vooral, wat de schriftelijke rapportage betreft, mijnheer Warnez, zal ik gaan kijken of we relevante documentatie daarover kunnen vinden. Dan maken we die ook graag over aan de commissieleden, want ik denk dat het zeker interessant is. U, met uw wetenschappelijke achtergrond, kunt ons dan misschien nog nieuwe inzichten of elementen aanreiken om het werk nog beter te doen. We staan daar zeker voor open.

De vergelijkbaarheid aangeven wanneer er een wijziging is, ook als is het een subtiele, in de vraagstelling in het rapport, vind ik op zich een goede suggestie. We gaan erover nadenken hoe we dat kunnen doen.

Uw derde opmerking, dat meten weten is maar dat je met cijfers alles kunt bewijzen, is waar. Maar er is nog een derde element bij, namelijk: wij benchmarken hier wel. Voor mij was dat altijd een interessant element, omdat een stijging of daling op zich niet veel zegt. Dan kun je van alles beginnen uit te drukken in procenten. Maar als je vaststelt dat in een korf van vergelijkbare gemeenten of steden, je voor een aantal zaken vooraan in de klas zit en voor een aantal zaken achteraan, dan geeft dat toch wel een goed beeld van hoe je aan het werken bent. Je merkt ook de evolutie doorheen de jaren, misschien van een slechte leerling naar een goede leerling op een bepaald domein. We moeten tenslotte niet altijd en overal het warm water opnieuw uitvinden.

Wat de bevraging betreft rond de deelgebieden: er waren er inderdaad twee. Maar u weet dat daar een kostprijs aan vasthangt, dat is evident. Ik denk dat de kostprijs om de bevraging op wijkniveau te organiseren ongeveer 13.000 euro bedraagt. Vorige keer, bij de vorige monitor, heeft de stad Mechelen dat, denk ik, ook niet gedaan. Dat was een keuze, om scherp met budgetten om te gaan. Op dit moment weten we dat enkel de stad Kortrijk gezegd heeft dat ze nu niet deelneemt aan de bevraging op wijkniveau. De motivatie daarvoor behoort tot de autonomie van elk stads- of gemeentebestuur.

Er werd gevraagd of Vlaanderen die 13.000 euro niet kan betalen voor de gemeenten. We hebben net een immense inspanning gedaan – u hebt die hier nog bejubeld – van 420 miljoen euro. Bovendien bedraagt de totale kostprijs ongeveer 1 miljoen euro. Daarvan wordt 760.000 euro gedragen door ABB. Steden die via het Stedenfonds al wat middelen ontvangen, zullen die 13.000 euro, als ze dat echt willen, wel vinden, denk ik. Als je daar niet geïnteresseerd in bent of als er objectieve redenen zijn waarom je andere keuzes maakt, dan is dat zo. Met pijn in het hart moet ik zeggen dat ik niet kan ingaan op die suggestie.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik dank u voor het antwoord, minister, maar vooral het agentschap voor de mooie oefening.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.